Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 61 (1311) ♦ Вівторок, 2 квітня 1996 року ♦ Ціна договірна

ТЕЛЕФОННЕ ПРАВО ПОДОРОЖЧАЛО.
І це не першоквітневий жарт

В Україні запроваджено нові тарифи на послуги зв'язку. Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» у прес-службі Міністерства зв'язку, абонентну плату за телефон індивідуального користування для населення встановлено в розмірі 300 тис. крб. на місяць.

Вартість однієї хвилини розмови з країнами СНД становитиме 0,24 долара (до 3 тис. км), 0,36 долара (понад 3 тис. км).

Одна хвилина міжнародної телефонної розмови тепер коштує від 0,60 долара (з країнами Східної Європи) до 4,0 долара (з Австралією).

Вартість однієї хвилини телефонної розмови в межах області для населення становитиме 4 тис. крб. А за хвилину телефонної розмови в межах України доведеться викласти 8 тис. крб.

Серед послуг, які зросли в ціні — встановлення телефону — 25 млн. крб. для населення, пересилання поштової листівки чи листа в межах України — 20 тис. крб., до країн СНД — 40 тис. крб.

Пересилання в межах України посилки коштуватиме відправникові 40 тис. крб., до країн СНД — 730 тис. крб.

Вартість одного слова в телеграмі, відправленій адресатові в межах України, для населення становитиме 5 тис. крб.

Відсоток відрахувань за пересилання грошового переказу в межах України і до країн СНД зменшено з 12 відсотків до 10 відсотків, за доставку пенсій (2,5 відсотка в місті, 5 відсотків на селі) — залишається без змін.

Олександр МОРОЗ: «Ми повинні забезпечити верховенство закону»

З дводенною робочою поїздкою Сумську область відвідав Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Після виступу на сесії обласної Ради народних депутатів, що був присвячений основним аспектам державотворчого процесу в Україні на сучасному етапі, Олександр Мороз побував на найбільших промислових підприємствах обласного центру: в акціонерних товариствах — «Селмі» (колишній завод електронних мікроскопів), «Машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе» та у виробничому об'єднанні «Хімпром». Попри всі теперішні негаразди, ці підприємства прагнуть зберегти свій потенціал, активно освоюючи ринкові методи та форми господарювання.

(Закінчення на 3-й стор.).

Цяо Ши: «Наші відносини очікує світле майбутнє»

Закінчився візит в Україну Голови Постійного Комітету Всекитайських зборів народних представників Цяо Ши. Він зустрічався з Головою Верховної Ради Олександром Морозом, Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком та міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком.

(Закінчення на 3-й стор.).

Візит Єльцина в Україну відкладено

Президент РФ Борис Єльцин прийняв рішення відкласти офіційний візит в Україну, повідомив «Інтерфаксу» в понеділок вдень прес-секретар Президента Сергій Медведєв.

З його слів, це пов'язано з тим, що, незважаючи на досягнутий прогрес на переговорах щодо ЧФ, залишається нерозв'язаним питання про місця його базування.

Прес-секретар заявив: «Щиро бажаючи поставити відносини між двома державами і братськими народами на тверду основу, Президент РФ, проте, не вважає за можливе підписання договірних документів, котрі, на його погляд, не повністю відповідали б інтересам Росії».

Глава Російської держави сподівається, що його візит в Україну стане можливим найближчим часом. Президент, за словами С. Медведєва, пропонує продовжити переговорний процес щодо ЧФ, сподіваючись на його успіх.

Щось і не пригадати такої важкої зими, як нинішня. Тому й не дивно, що особливо в ціні була і залишається електроенергія. Дійшло навіть до того, що люди цікавляться частотою струму в енергомережі майже, як курсом долара. І їх можна зрозуміти, оскільки наближення цього показника до критичної відмітки означає, що автоматично відмикатиметься світло в цілих регіонах. Але набагато важчою була б ситуація, якби вкотре не виручили атомні станції: якщо на початку 1995 року на них вироблялося трохи більше 30 відсотків всієї електроенергії, то на початок 1996 року цей показник сягнув 45 відсотків. Тому, зрозуміло, без атомної енергетики нам аж ніяк не обійтися, але, розвиваючи атомний комплекс, маємо більше дбати про безпеку станцій. Натомість, поки що мало не щодня доводиться чути, що атомні станції не мають грошей на проведення планово-попереджувальних ремонтних робіт та купівлю запчастин, не кажучи вже про ядерне паливо. А отже, реформування атомної енергетики, питання вже навіть не завтрашнього, а вчорашнього дня. І цілком можливо, що виходом із складної ситуації стане створення державної компанії, яка об'єднає усі атомні станції.

(Матеріал на цю тему читайте на 4-й стор.).

Економічний прорив на тлі політичного застою

Всього кілька годин тривала робоча зустріч прем'єр-міністрів України і Румунії Євгена Марчука і Ніколає Векерою, однак за результатами її можна вважати найбільш плідною з початку співробітництва наших двох суверенних держав. Учасники переговорів підписали шість міжурядових угод. Серед них — Конвенція щодо запобігання подвійному оподаткуванню, угода про спрощений порядок переходу спільного державного кордону громадянами, котрі живуть у прикордонних регіонах і повітах, про співробітництво в галузях науки, техніки і технології, про автомобільне і повітряне сполучення та інші. Головну мету зустрічі, як зазначали її учасники, виконано. Українська і румунська сторони змогли в Ізмаїлі значно розширити правову базу економічного співробітництва наших країн, надати поштовху для конкретних дій своїх міністерств і відомств.

Євген Марчук і Ніколає Векерою домовилися зустрічатися двічі на рік.

Проект Конституції України: думка науковців

ВІДБУЛОСЯ розширене засідання Консультативної ради з питань державного будівництва і правової політики при Голові Верховної Ради України, де обговорювався проект Конституції України.

Відкриваючи засідання, в роботі якого взяли участь провідні науковці України в галузі теорії держави і права і конституційного процесу, Голова Верховної Ради **О.Мороз** наголосив, що мета засідання — більш ретельно з'ясувати думку науковців-юристів щодо проекту Основного Закону, який Конституційна комісія передала на розгляд Верховної Ради. Адже цей текст не простий, він викликає сьогодні багато дискусій і критичних зауважень.

На засіданні відбувся плідний обмін думками з приводу кількох питань, а саме: які ключові позиції проекту Конституції, на думку учасників, потребують особливого обговорення; які рішення пропонуються щодо кожної з визначених ключових позицій проекту; яким має бути загальний порядок (процедура) розгляду та прийняття Конституції України; як має вводитись у дію Основний Закон.

Доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент **Академії правових наук** (АПН) **В.Погорілко** зауважив, що за першим розділом дещо дискусійним вважається закріплення в проекті Конституції положень, які стосуються державної символіки. Адже не можна символи, визначені як тимчасові, вносити в проект Конституції як остаточні. Тимчасовими вони визнавалися не лише через спірність, а й через їх недоопрацьованість.

Не зовсім опрацьованими є також положення, які стосуються територіального устрою — зокрема статусу Республіки Крим. У свій час, на початковому етапі роботи над проектом, висловлювалася думка закріпити статус Криму як адміністративно-територіальної одиниці, але з державницькими атрибутами, що відповідає загальносвітовій практиці. Останній варіант, зафіксований у проекті, полягає у тому, щоб закріпити за змістом і за формою Крим як автономне утворення — Автономія Крим. Вчений висловився за те, що атрибути державності Криму треба зберегти.

Потребують, як зазначив промовець, доопрацювання деякі положення, які стосуються судової влади. Виділення Конституційного суду в цілком самостійний інститут поза системою судової влади дає підстави одним розмірковувати, що це особливий тип влади, іншим — вважати, що це новий орган, який стоїть над усіма державними інституціями. Тобто в подальшому обговоренні до статусу Конституційного суду треба підійти більш уважно.

Щодо структури парламенту. Не сама ідея двопалатного парламенту неконструктивна, а підходи, або прогалини, які не дають змоги сприйняти двопалатний парламент як конструктивне явище. Адже однопалатний парламент за великих обсягів роботи може допускати ряд недоліків у законодавчих актах. Друга палата виправлятиме ті помилки, яких, можливо, буде припускатись інша палата. Щоправда, роль альтернативи двопалатного парламенту може відігравати Конституційний суд.

Та, зрештою, не це головне. Можливо, Верховна Рада і підніметься на той рівень, якого потребує час. Але, якщо існуватиме однопалатний парламент, то тоді, на думку вченого, має функціонувати мажоритарна, а не мажоритарно-пропорційна система виборів депутатів. Треба обов'язково узгодити ідею однопалатного парламенту зі статусом депутата, залишити мажоритарну виборчу систему, щоб обранці були зв'язані не взагалі з народом, а з конкретними виборчими округами.

І останнє. Якщо держава у нас має такий змішаний характер — президентсько-парламентська чи парламентсько-президентська, — то дискусії про розподіл повноважень між законодавчою чи виконавчою гілками влад штучні. В кінцевому рахунку ці питання вирішуються шляхом голосування, зауважив науковець. Все залежатиме від того, яке співвідношення сил у парламенті, у суспільстві.

Доктор юридичних наук, професор Л.Кривенко підкреслила, що спеціального розгляду потребує принцип розподілу влади. Аналіз проекту свідчить, що принцип розподілу не одержав у ньому належного закріплення і втілення в організації вищої державної влади.

Цей принцип зафіксований у статті 6 проекту як принцип здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову. Якщо ми абстрагуємося від цього зовнішнього втілення принципу розподілу влади і перейдемо до конкретного аналізу норм, які закріплені в розділі, присвяченому парламенту і в розділі п'ятому, присвяченому президентові, то немає ніякого сумніву в тому, що принцип розподілу влади в проекті порушений на користь останнього.

У проекті відсутня формула про те, що парламент єдиний законодавчий орган. Відсутність цієї характеристики асоціюється з уявленням про те, що є інші органи, які також здійснюють законодавчу функцію. А в розділі, присвяченому президентові, це і реалізується в такий спосіб. Виходить, що президент не тільки має законодавчі повноваження, а наче взагалі стоїть над законодавчою владою.

Парламент змодельований таким чином, що він не посідає першого місця в системі розподілу влад, яке йому належить. Адже всім відомо: вищий той, хто приймає закони, яким підкоряються і виконавча влада, і судова. До речі, ця теза отримала розробку у світовій теоретичній і державно-правовій літературі. Якщо взяти функцію тільки законодавчу, яка є, згідно з принципом розподілу влади, прерогативою законодавчої гілки, то аналіз президентських повноважень засвідчує: парламент не єдиний суб'єкт законодавчої влади. Конкретно це втілюється в тому, що президент має ряд **прямих** повноважень у сфері законодавчої діяльності. Це не відбиває кращий досвід світової практики.

Далі Л.Кривенко **порушила питання структуризації парламенту. Двопалатна схема руйнує парламент як законодавчий орган, тому що верхня палата (сенат) перебуватиме під впливом президента.**

Засобом обмеження парламенту виступає також той факт, що за проектом у парламенту нема такого важливого права, як тлумачення Конституції і законів, що зафіксовано навіть у Конституційному договорі.

Обмеження прав парламенту за рахунок невластивих повноважень президента знайшло втілення в цілому ряді формул, що містять так звані «втаємничені» повноваження.

Йдеться про закріплену у статті 101 проекту Конституції формулу, згідно з якою президент є гарантом додержання Конституції. Це дає змогу «підганяти» під цю статтю надзвичайно великий комплекс найрізноманітніших дій і рішень президента. Аудиторії прекрасно відомо, що саме ця формула була використана президентом Росії у зв'язку з виданням цілого ряду указів щодо Чечні.

Таким чином, — робить висновок промовець, —сукупність прямих і «втаємничених» повноважень президента не лише порушує принцип розподілу влади, а й набагато перевищує обсяг повноважень, приміром, президента США.

Доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік АПН **В.Сіренко зауважив, що поданий Конституційною комісією проект Конституції справляє враження, ніби замовили докторську дисертацію, а зробили дипломний проект і хочуть протягти його на докторську дисертацію.** Сьогодні якраз розділ прав і свобод громадян — центральний розділ Конституції. Громадянинові України, який буде жити за цією Конституцією, важливо гарантувати роботу, забезпечити його житлом, дати вищу освіту, безплатну медицину. Але таких гарантій сьогодні в цьому проекті немає.

Далі науковець торкнувся проблеми структуризації майбутнього парламенту. На його думку, друга палата (сенат) об'єктивно спрямована на посилення виконавчої влади. Виявляється, виконавчій владі сьогодні замало тих повноважень, які вона вже має. Робиться спроба ще посилити їх сенатом. Це дає змогу президентові фактично самому писати закони, самому їх виконувати або не виконувати, ні перед ким не відповідаючи.

Отже, утворення двопалатного парламенту означатиме передусім посилення нашої бюрократії, насамперед — президентського оточення. Давайте поміркуємо. Як можна одну людину наділяти такими великими повноваженнями, що передбачені проектом Конституції? Адже фізично охопити все це коло питань президентові просто неможливо. Тоді постає питання: під кого це робиться? Під президентських радників, під помічників, під різні консультативні структури, які будуть реалізовувати всі ці повноваження? Але ж вони підпорядковані тільки президенту і не мають прямого зв'язку з громадянами України, які до того ж не делегували їм право приймати доленосні рішення.

Тепер щодо тези про можливий розпуск парламенту президентом за умов, що депутати двічі не схвалять програму уряду. Це нелогічно: не парламент треба розпускати, а відправляти у відставку уряд, який не зумів обгрунтувати свою програму перед законодавцями.

Торкнувся вчений і змісту статті, що закріплює статус державної мови, наголосивши на тому, що при обов'язковому визначенні статусу української мови як державної не можна не брати до уваги і кількість росіян, що мешкають в Україні, і той факт, що ринкові процеси, які передбачають переливання капіталів, ресурсів, робочої сили, мають бути забезпечені відповідними мовними засобами як культурної, так і ділової реалізації.

Доктор юридичних наук, професор Є.Тихонова дала загальну оцінку проекту Конституції як такому, котрий у міру доопрацювання впродовж чотирьох років стає все менш демократичним. На її думку, важливо, що проект починається з такої принципової статті: Україна — суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Проте, на жаль, у проекті поняття «соціальна держава» не розкрите. Є.Тихонова висвітлила основні складові цієї категорії, звернувши увагу на аспект, що стосується прав і свобод громадян та їхніх обов'язків. Справа в тому, що йдеться про обов'язки держави щодо народу. І якщо згадати один з перших варіантів проектів нової Конституції, то там був спеціальний розділ — громадянське суспільство і держава, де були сформульовані обов'язки і відповідне коло діяльності держави.

Отже, конче потрібно розкрити, що таке соціальна держава і обов'язково помістити це в розділ «Загальні засади». По-перше, треба записати, що таке «соціальна держава». Головне — в тому, що це держава, яка створює відповідні умови і забезпечує гідний рівень життя народу і кожної людини. Але цього мало. Треба також закріпити і основні соціальні функції держави.

На думку промовця, це потрібно зробити тому, що держава повинна приділяти увагу перерозподілу доходів між різними прошарками суспільства через доцільну систему податків, державний бюджет та фінансування соціальних програм.

По-друге, держава повинна враховувати визначальне значення науки і культури для розвитку суспільства.

І, нарешті, держава в нових умовах повинна забезпечувати і принцип соціальної справедливості, що є загальносвітовою традицією.

Торкаючись питання структуризації парламенту, Є.Тихонова висловилася за необхідність рівноправності палат у разі двопалатного парламенту, наголосивши, що не може бути верхньої та нижньої палати в нашій країні.

Доктор юридичних наук, професор, академік НАН України **Ю.Шемшученко** зупинився на питанні, яке має принципове значення для проекту Конституції. На його думку, демократична сильна держава можлива тоді, коли всі гілки влади будуть сильні. Якщо проаналізувати проект Конституції з позицій принципових засад організації державної влади, то впадає в око розмитість, аморфність гілок влади. Дехто думає, що коли буде дві палати, то це забезпечить якість законодавства на найвищому рівні. Нічого подібного. Якість залежить від того, хто буде працювати у парламенті.

Виконавча влада фактично має два центри, що з позицій системного підходу науки управління не дасть вагомих результатів, незважаючи на загальні досить широкі повноваження виконавчої влади.

Ю.Шемшученко звернув увагу на те, що в проекті взагалі не говориться про те, яка у нас буде судова система. Це питання абсолютно не вирішене. Він також висловив занепокоєння в зв'язку з тим, що хтось дуже хоче обов'язково вивести Конституційний суд із загальної судової системи.

Щодо прокуратури. Головний недолік у тому, що прокуратура, за проектом Конституції, позбавляється загального нагляду. Якщо сьогодні ми позбавимо прокуратуру важелів впливу на стан законності, то це буде капітуляція держави перед беззаконням.

Завершуючи виступ, Ю.Шемшученко наголосив на необхідності закріпити в Конституції принцип верховенства закону, а не лише верховенства права, оскільки без цього ми розмиваємо усю ієрархію юридичних актів. Це суперечить принципам правової держави.

Президент Асоціації народних депутатів України попередніх скликань Верховної Ради **П.Кислий** висловив ряд зауважень, пов'язаних із тим, що в проекті Конституції не передбачені контрольні функції комітетів парламенту по відношенню до службових осіб виконавчої влади. Окреме питання — статус адміністрації президента, котра втручається в роботу виконавчої влади, не відповідаючи за її результати. Отже, статус цієї структури має бути чітко записаний у проекті. Промовець висловив незгоду з мотивами розпуску парламенту, які записані в проекті Конституції. Адже це — просто неповага до Національних Зборів, які представляють народ України.

Доктор юридичних наук, професор **В.Андрейцев** розпочав виступ із аналізу статті, котра визначає повноваження президента України, але не містить цілісного підходу до розуміння національної безпеки.

Пропозиція: зафіксувати в проекті, що президент організує забезпечення безпеки відповідними державними інституціями. Саме органи правосуддя повинні забезпечувати це. В Конституції цього, на жаль, ми не бачимо. Це досить принциповий підхід, який повинен мати своє відтворення у загальних положеннях.

Безумовно, що однією з центральних проблем є питання реалізації суб'єктивних прав особи, зокрема реалізації права приватної власності. Дивно, чому з усіх можливих видів права приватної власності у Конституції визначено лише право власності на земельну ділянку. А що, особа не може мати права і на відповідний водний об'єкт, який міститься на цій земельній ділянці? Науковець наголосив на необхідності цілісного підходу до національної безпеки (військової, особистої, мовної, екологічної тощо).

Завершуючи виступ, В.Андрейцев підкреслив, що, на його думку, абсолютно невиправдано відірвати Конституційний суд від усієї системи правосуддя. Це має бути єдина, узгоджена, послідовна система. І, до речі, Конституційний суд серед усіх прав чи не найпершим повинен здійснювати захист конституційних прав людини.

Кандидат юридичних наук **О.Богинич** привернув увагу до проблеми «соціальна держава», сутність якої має бути зафіксована в Основному Законі. Дійсно, можна говорити про соціальну державу через громадянське суспільство. Бо саме суспільство є пріоритетним, головним, первинним утворенням, а держава — то суміжний службовий орган суспільства. Це дуже важливо. Але ці положення в проекті навіть не зафіксовані, хоча тут опосередковано сказано, що у держави головним обов'язком є захист прав і свобод людини. Далі записано, що народ має право чинити опір будь-кому, хто робить спробу ліквідувати Українську державу. А чому б не написати, що народ має право чинити опір будь-кому, хто робить спробу узурпувати владу або поневолити громадянське суспільство?

І ще один аспект. У проекті записано про присягу, що складають на вірність Україні. Але, як свідчить досвід інших демократичних держав, присягу складають не просто державі, а народу тієї чи іншої держави. Тобто тут треба говорити знову-таки про присягу на вірність народові України. Це стосується як присяги депутатів, так і присяги президента.

Кандидат юридичних наук, член-кореспондент АПН **Г.Мурашин** висловив здивування з приводу того, що робоча група згігнорувала вже напрацьоване в процесі підготовки Конституції. Наприклад, у чинному законодавстві вже демократично виписаний порядок формування Конституційного суду. Натомість — спостерігається різке відходження від опрацьованих норм.

За проектом, Конституційний суд призначається, члени Верховного суду обираються, а голова Верховного суду зовсім не передбачений Конституцією. Є в проекті і голова Антимонопольного комітету, і Генеральний прокурор, і міністр юстиції, і голова Лічильної палати, — а голови Верховного суду немає. Торкнувся оратор і інших питань, що підводять до висновку: проект Конституції має бути доопрацьований.

Звертаючись до учасників засідання, **О.Мороз** зазначив, що, дійсно, документ має істотні вади і запропонував, виходячи з такого висновку, розглянути два наступні питання. Тобто, яким буде загальний порядок процедури розгляду та прийняття Конституції і як має вводитися в дію нова Конституція.

Доктор юридичних наук, професор **Є.Назаренко** зауважила, що, можливо, не варто форсувати процес прийняття Конституції. Адже ми маємо Конституційну угоду, котра є демократичнішою, ніж проект Конституції, оскільки чітко формулює діяльність кожної гілки влади. Угода, як записано, діє до прийняття нової Конституції. Таким чином, немає підстав штучно прискорювати цю роботу.

О.Мороз зауважив, що, дійсно, в угоді записано, що вона діє до прийняття Конституції, але «не пізніше червня».

Є.Назаренко: В такому разі треба порушити питання про пролонгацію угоди, оскільки, на мою думку, поспішати не можна. Треба пояснити людям, за що вони мають голосувати. Примушувати неінформованих громадян визначатися з тим, який нам потрібний парламент, чи доцільний імперативний мандат, — це фікція, а не голосування. Потрібна копітка роз'яснювальна робота. Розвиваючи цю думку, науковець висловила сумнів щодо можливості невідкладного введення в дію Конституції, оскільки в проекті не передбачений механізм виборів у сенат, а сам принцип прийняття конституційних законів двома палатами, закріплений у проекті, гальмує, ускладнює законодавчий процес. Отже, реальним бачиться процес подальшої роботи над проектом Конституції в парламенті, розгляд її по розділах. Саме тоді, до речі, і можна змінити статтю 8 проекту Конституції, яка в нинішній редакції не передбачає верховенства закону. На закінчення Є. Назаренко не погодилася з думкою про доцільність впровадження двох рівноправних палат — це збільшення кількості депутатів і ускладнення механізму прийняття законів. А висновок такий: потрібно роз'яснити переваги однопалатного парламенту і прийняти Конституцію Верховною Радою.

(Закінчення на 8-й стор.).

Олександр МОРОЗ: «Ми повинні забезпечити верховенство закону»

(Початок на 1-й стор.).

Зокрема, сумські машинобудівники, зберігши виробництво традиційної продукції — обладнання для хімічної та нафтогазової промисловості (майже третину його експортують), водночас розвивають потужності, орієнтовані на потреби агропромислового комплексу. Фрунзенці випускають найсучасніші зернокомплекси, обладнання для перероблення та сушіння овочів і фруктів, доїльні установки, техніку для цукрових заводів. «Ми знаємо фінансові проблеми наших споживачів, — розповідав генеральний директор об'єднання Володимир Лук'яненко, — тож пропонуємо не традиційні,але взаємовигідні варіанти розрахунків. Так, з цукровими заводами області уклали договори, згідно з якими ми повністю забезпечуємо їх обладнанням, запчастинами, металом, газом і т.д., а вони у сезон цукроваріння повертають нам борги — своєю продукцією або грішми».

«Пошук, що його демонструють керівники сумських підприємств, — це ті підходи, які треба тиражувати і всіляко заохочувати», — сказав згодом на зустрічі з господарниками міста Олександр Мороз. Він детально зупинився на проблемах підтримки вітчизняного виробника. Ця підтримка має здійснюватися у масштабах держави через законодавство. Нині недосконала система оподаткування, котра «роздягає» підприємство до нитки, є наслідком відсутності чітко окресленої виробничо-промислової політики. Зосередження уваги на грошово-кредитних важелях під час здійснення реформ без динамічного розвитку виробничої сфери — це хибна лінія, яка не має перспектив, — сказав Голова Верховної Ради. — Так само як і орієнтація на фінансову допомогу з-за кордону. Спад виробництва в Україні, запрограмований у контексті великої світової політики на етапі розвалу СРСР, настільки стрімкий, що сподіватися на стабілізаційну роль, скажімо, кредитів того ж Міжнародного валютного фонду не доводиться. Ці кредити лише супроводжують падіння, убезпечуючи процес від завчасного драматичного загострення. Ще жодна країна світу не піднялася за рахунок вливань МВФ, не піднімуть вони й нас. Потрібно створювати власні інвестиційні фонди і розраховувати, насамперед, на власні сили, аби зберегти політичну й економічну незалежність України».

Голова Верховної Ради виклав також своє бачення ситуації щодо прийняття нової Конституції України і тих колізій, які виникають між різними гілками влади. Виходячи з верховенства закону, сумнівними, за його словами, є спроби, насамперед, праворадикальних сил підготувати громадську думку до того, що підготовлений групою осіб проект Конституції треба приймати як цілісний документ без постатейного обговорення ВР. Це тим більше неприпустимо, бо в проекті чимало істотних вад... Упущено деякі розділи, наприклад, «Державна безпека і охорона країни», нерозмежовано функції між інститутами влади, несформована незалежність судових органів, не виписано, як слід, структури та повноваження місцевих органів влади тощо.

Відносно ж конфліктів, що час від часу виникають у стосунках між законодавчою і виконавчою владою, то, на думку О.Мороза, справа тут не в особистостях, як дехто це виставляє, а в чинних правових нормах. Шлях до консенсусу один: кожний має займатися своїм ділом. Президент не повинен видавати законотворчі акти, як, у свою чергу, Верховна Рада не повинна організовувати виконання законів.

О.Мороз провів прес-конференцію для місцевих і центральних засобів масової інформації.

Наступного дня, у суботу, в акціонерному товаристві «Маяк» Сумського району відбулася нарада керівників районних і сільських Рад народних депутатів, сільськогосподарських підприємств, в роботі якої взяв участь голова парламенту. На нараді було порушено актуальні питання діяльності місцевої влади та АПК. Промовці говорили, що ряд постанов Верховної Ради, законів стосовно села не виконуються, а деякі нормативні акти завдають шкоди і без того ослабленій економіці сільського виробництва. Відзначалося, зокрема, що у скрутне становище поставив сільських трудівників Закон про введення акцизу від реалізації спирту — одної з небагатьох «конвертованих валют» для забезпечення господарств матеріально-технічними ресурсами.

У виступі Голови Верховної Ради домінувала тема реформування в агропромисловому комплексі. Нормативною базою новостворених відносин власності тут має служити Закон про особливості приватизації майна в АПК. Це неправильно, що той, хто виробляє сировину для перероблення та реалізації, не отримує своєї частки від кінцевого прибутку. Усі ланки мають бути зв'язані у єдиний технологічний і фінансовий цикл. Суб'єктом приватизації майна може виступати лише юридична особа, коли, наприклад, КСП, а не кожний його працівник окремо, володіє певною часткою молокозаводу чи м'ясокомбінату. Це принциповий момент, через який закон двічі повертали на доопрацювання у Верховну Раду. «Але ми його все одно приймемо», — запевнив Олександр Мороз.

Зустрівшись з активом обласної організації СПУ, Голова Верховної Ради України відбув до Києва.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Ця о Ши: «Наші відносини очікує світле майбутнє»

(Початок на 1-й стор.).

Пан Цяо Ши висловив подяку Україні за політичну солідарність з Китаєм. «Незважаючи на тиск з боку міжнародної спільноти, ви продовжуєте підтримувати КНР у питаннях про права людини», — зазначив Голова Постійного Комітету ВЗНП. Геннадій Удовенко прокоментував це так: «Україна завжди поділяла позицію Пекіна як у відносинах з Тайванем, так і щодо прав людини. Адже ми чудово розуміємо, що не можна механічно перенести європейські традиції гуманізму на китайський грунт. А поки що ми повинні підтримати ті демократичні процеси, які посилюються у суспільстві КНР».

В останній день свого перебування у Києві пан Цяо Ши дав ексклюзивне інтерв'ю журналістам газети «Голос України», Укрінформу та державної телекомпанії УТ-1.

— **Шановний пане Голово, охарактеризуйте, будь ласка, результати вашого візиту в Україну.**

— У Києві я мав дружні та плідні переговори з керівниками вашої держави. Ми задоволені тенденціями розвитку двосторонніх відносин і висловили бажання підтримувати їх і надалі. Хочу подякувати за той щирий прийом і гостинність, які виявив до нас український парламент.

— **Як ви оцінюєте україно-китайське співробітництво?**

— Хоч Китай та Україна знаходяться на різних континентах, але дружні зв'язки між нашими народами сягають корінням далекого минулого. За чотири роки після встановлення дипломатичних відносин, ми стали значними торговими партнерами. Наше співробітництво постійно розширюється і має великі перспективи.

— **Розкажіть, будь ласка, про механізм стримувань і противаг, збалансування між гілками влади в КНР.**

— Китайською конституцією затверджено, що вся влада в КНР належить народові. Органи державної влади приймають рішення на демократичній основі, і їх виконання вимагає суворої відповідальності. Зборами народних представників чітко і ясно визначені функції виконавчої, судової влади, прокурорського нагляду та керівництва збройними силами. Завдяки єдиному підходу до здійснення державної влади, вони можуть координовано працювати.

— **Як КНР, що залучає іноземні інвестиції, вдається захистити внутрішній ринок?**

— Основа нашої політики — відкритість для зовнішнього світу. Але разом із тим ми дотримуємося принципів незалежності й самостійності, опори на власні сили. Тому надаємо необхідного захисту певним галузям промисловості. Скажімо, ми ще більше розвиватимемо співробітництво в галузях енергетики, транспорту та інфраструктури. Але до певної міри обмежуватимемо участь іноземців у галузі фінансів, страхуванні, внутрішній та зовнішній торгівлі.

— **На полицях магазинів як в Україні, так і в інших країнах можна побачити товари відомих світових фірм з позначкою «Зроблено у КНР». Що це — підробка чи продукція, виготовлена за ліцензіями? І які гарантії Китай надає іноземним інвесторам?**

— Нині багато солідних фірм створюють державні підприємства у КНР або дозволяють китайським фірмам виготовляти товари з етикетками відомих компаній. Це цілком законно.

Щодо захисту іноземних інвесторів, то вони мають гарантії, закріплені Конституцією КНР. Пекін приєднався до багатьох міжнародних договорів із захисту зарубіжних інвесторів. Але найголовніше — ми всіма силами створюємо соціалістичну ринкову економічну систему, яка ефективно гарантуватиме подальше залучення іноземного капіталу і забезпечуватиме позитивні результати.

Надія БЕДРИЧУК.
Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

У номер

Економічна просвіта

Днями в Українському представництві Світового банку відбувся економічний «круглий стіл» народних депутатів України і фінансистів.

Одним із приводів для такої, вже традиційної зустрічі було те, що свою місію в Україні завершив голова представництва Світового банку в Україні Даніель Кауфман і прибув його наступник Едільберто Сегура. А, по-друге, Світовий банк уже опрацював нові програми, що їх передбачає фінансувати в Україні у 1996 році. Це, зокрема, проекти розвитку фінансових установ, розвитку експорту, позики на розвиток підприємств, на перебудову фінансового сектора, на реформу державного сектора, а також програми з енергетики, сільського господарства, соціальної сфери.

Керівник програми економічної просвіти Світового банку Віра Нанівська так організувала розмову за «круглим столом», щоб господарі офісу не тільки розповідали, але й уважно дослуховувалися до своїх гостей. А ними були голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов, заступник голови цієї комісії, голова Біржового комітету Української міжбанківської валютної біржі Вадим Гетьман, фахівці ряду комісій.

Розмова була корисна, і учасники «круглого столу» дійшли висновку: такі зустрічі мають відбуватися частіше.

Леонід ФЕДОРУК.

Увага!

Центр сприяння іноземним інвестиціям (ЦСІІ) Мінекономіки України, Мінчорнобиль України за сприяння корпорації «Odessa Trading Corporation» проводять у квітні 1996 р. місячник-конкурс інвестиційних проектів «Чорнобиль 86 — 96».

На конкурс приймають інвестиційні проекти (бізнес- плани) від українських та іноземних юридичних і фізичних осіб, в яких пропонуються заходи щодо знешкодження радіактивного забруднення «мертвої зони», попередження подальшого розповсюдження шкідливих речовин за її межі, підвищення ефективності експлуатації та вирішення перспективних питань розвитку станції, оздоровлення населення шляхом застосування профілактичних радіопротекторних та імунозміцнювальних препаратів.

Останній термін подання проектів на конкурс — 30 квітня 1996 р.

Для авторів найкращих проектів (бізнес-планів) корпорацією «Odessa Trading Corporation» встановлено грошові премії:

— одна перша премія у розмірі 1500 млн.крб.;
— дві других премії у розмірі 750 млн.крб.;
— три третіх премії у розмірі 500 млн.крб.

З питань участі та з'ясування додаткових умов конкурсу звертатися до ЦСІІ Мінекономіки України за телефоном (044) 293—4143. Факс. (044) 293—6371.

Толстова Алла В'ячеславівна.

Проекти (бізнес-плани) надсилати за адресою: 252103, Київ, бульв. Дружби народів, 28, ЦСІІ Мінекономіки України, конкурсна комісія..

Знак біди: повінь

З потеплінням очікують підтоплення

Через опади найближчими днями середньодобове зростання рівня води в ріках України становитиме 28—80 см. У ріках Південний Буг, Інгул, Інгулець — близько 1,5 м.

Про це повідомили на засіданні оперативної групи урядової комісії з техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій.

Фахівці прогнозують імовірність підтоплення ряду населених пунктів на цих річках, повідомляє Інтерфакс-Україна.

Шукайте, пане Вікторе, глибше

Репліка

Минулої п'ятниці телебачення передало репортаж про перебування віце-прем'єр-міністра Віктора Пинзеника на україно-угорському кордоні.

На екрані — наш шановний реформатор і доктор економіки. Крок рішучий, на обличчі — вираз державної турботи. І голос телерепортера повідомляє, що віце-прем'єр стурбований кількістю «човників» на кордоні й кількістю валюти, яку вони вивозять, і вважає за потрібне накласти на «човників» фіксований податок.

Роз'яснюємо для непосвячених: «човники» — це люди, яких рідна держава позбавила робочих місць або яким платить стільки й так «акуратно», що й миша би здохла. І ось люди , які мають ще хоч якусь енергію, стали «човниками» — подалися в далекі світи за товаром. І — туди-сюди.

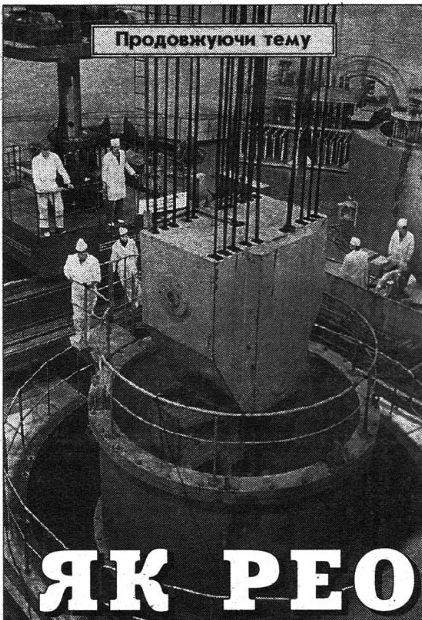
У поїздах, автобусах без елементарних зручностей, із клунками, серед бруду і смороду. «Човниками» працюють працівники всіх соціальних станів — від університетського професора до двірника. Вони навчилися співіснувати з митниками, дорожньою міліцією, рекетирами й іншими принадами подібних подорожей.

І всім їм є за що подякувати, зокрема й видатному реформатору Віктору Пинзенику. За маніловщину в економіці, за бездарну податкову політику, за придушеного вітчизняного товаровиробника — за все, що довело людей до стану «човників». Вони заробляють такі-сякі долари, вивозять їх, купують залежалий крам, привозять, торгують і знову вивозять валюту. Судячи з усього, Віктор Михайлович не знає, як економічними методами зацікавити наших співгромадян, щоб вони вкладали свої центи й долари у вітчизняну економіку. Тому й пропонує фіскальний податок. Із рішучим, проте, виглядом.

Це вже якась напасть, чесне слово. То на спільному засіданні президій Верховної Ради і Кабміну Пинзеник пропонує накласти податок на казино. Ну це ще куди не йшло. То ось у «човників» грошей шукає. Звідки пан набралися такого фіскального підходу — хто його знає. А, може, ви, пане Вікторе, таки знайдете час, щоб подумати , як полегшити податковий тиск на вітчизняного товаровиробника? Тоді, дивись, і «човників» поменшає.

Чи, може, пан доктор економіки погодились би разів два-три змотатися за кордон як «човник». Дивись, думки й посвітлішають. «Човники» прочистять. Вони такі.

П. МАКАРЕНКО.

Продовжуючи тему

ЯК РЕОРГАНІЗУВАТИ ЯДЕРНУ ЕНЕРГЕТИКУ?

НЕЩОДАВНО Прем'єр-міністр України Євген Марчук заявив, що вже нинішньої весни буде прийнято кардинальні рішення щодо реформування вітчизняної енергетики. І першим після цієї заяви рішенням стала постанова Кабінету міністрів «Про забезпечення роботи оптового ринку електроенергії України», якою передбачається визначити до першого квітня 1996 року механізм переходу до ринкового формування цін на електроенергію для всіх груп споживачів, що є логічним розвитком Указу Президента України «Про структурну перебудову в електроенергетичному комплексі України».

Проблема реформування енергетики стояла не лише перед Україною, чи, скажімо, країнами СНД — за останніх 10 років реорганізовано енергетичний сектор Англії, Австралії, Норвегії, Аргентини, Чілі, Нової Зеландії, тож нині в цих та інших країнах, що вдалися до радикальних змін, енергетична галузь має високу продуктивність, що призвело до встановлення прийнятних для споживачів цін. До того ж, за прогнозами, вони й надалі знижуватимуться. З досвідом деяких із цих країн ми ще познайомимося, але насамперед оглянемо, що зроблено у нас.

З метою підвищити ефективність електроенергетичного комплексу було реформовано вісім регіональних енергооб'єднань-монополістів, яким належало все енергогосподарство регіонів і які відповідно формували ціни. Натомість задля збереження єдиної енергосистеми України на базі високовольтних мереж було створено Державну електричну компанію, а на базі Національного диспетчерського центру — державне підприємство «Енергоринок».

Для створення конкурентних умов серед виробників електроенергії сформовано чотири генеруючі компанії, і їх склад підібрано таким чином, щоб вони були конкурентоспроможними. Тож передбачається, що генеруючі компанії разом з ГЕС та АЕС продаватимуть енергію «Енергоринку», а від нього вона надходитиме за оптовими цінами енергопостачальним державним акціонерним компаніям, котрі реалізуватимуть її за роздрібними цінами споживачам областей. Особливістю енергоринку є необмежена конкуренція, яка й покликана забезпечити найнижчі виробничі витрати, вільне ціноутворення та стимули до інвестицій.

1. Єдиною компанією до власного ядерно-паливного циклу

Проте якщо загалом структура енергоринку та принципи участі в ньому генеруючих компаній досить зрозумілі, то щодо такої самої участі атомних електростанцій виникає ряд запитань. Це пояснюється тим, що на сьогодні існує два варіанти виходу АЕС на енергоринок. Згідно з першим варіантом пропонується, щоб кожна АЕС виходила на енергоринок самостійно, натомість другий варіант передбачає, що АЕС мають об'єднатися в єдину державну генеруючу компанію, яка й виходитиме на енергоринок. Зрозуміло, що за кожним варіантом стоять конкретні сили, які й відстоюють свої позиції. Скажімо, за перший варіант ратують представники сильних АЕС.

Та перш ніж проаналізувати ці варіанти, погляньмо на структуру вітчизняної ядерної енергетики. Нині в Україні є 15 працюючих та один законсервований блок (ЧАЕС), аварійний четвертий блок ЧАЕС та ще чотири недобудованих блоки: Як бачимо, навіть незважаючи на економічну кризу, потенціал атомної енергетики досить значний: 26 відсотків від усієї енергетичної потужності України, причому в зимовий період на цих 26 відсотках виробляється більше 45 відсотків всієї електроенергії України. В той самий час чи не вся інфраструктура, котра визначає незалежність і здатність системи до безаварійної роботи, залишилася в Росії. Зокрема, перед Україною стоїть проблема щорічного ввезення біля 350 тонн низькозбагаченого урану та, відповідно, вивезення відпрацьованого палива, оскільки у нас відсутні підприємства з його переробки та захоронення. Отже, робимо перший висновок. Якщо ми зупинимося на першому варіанті, то внаслідок цього складеться ситуація, коли кожна АЕС мала б створювати власну інфраструктуру технічної та наукової підтримки, а також займатися вивезенням та захороненням радіоактивних відходів, виведенням з експлуатації та консервуванням відпрацьованих ядерних установок, що відпрацювали встановлений термін, страхуванням персоналу та довколишнього населення на випадок аварій, будівництвом нових енергоблоків, одне слово, усіма питаннями, які перебувають у компетенції експлуатуючої організації та вимагають концентрації значних фінансових засобів і науково-технічного потенціалу. От і проаналізуймо, чи під силу це кожній окремій АЕС? Особливо, якщо атомна станція змушена буде вкладати колосальні кошти в будівництво нових енергоблоків, як, скажімо, Хмельницька чи Рівненська. Тому зрозуміло, що прийняття першого варіанта, який передбачає самостійний вихід кожної АЕС на енергоринок, призведе до значного підвищення тарифів на електроенергію, що, в свою чергу, зробить АЕС неконкурентоспроможними. У цьому випадку навіть маючи значні розвідані запаси урану, нам годі сподіватися на швидке створення власного ядерно-паливного циклу.

Точка зору

Зовсім іншою бачиться перспектива у разі створення державної енергетичної компанії атомних станцій, яка виконуватиме функції експлуатуючої організації та реалізовуватиме вироблену АЕС електроенергію. Зрозуміло, що у цьому випадку компанія матиме єдину фінансову систему, а отже, їй буде цілком під силу вирішення більшості питань створення ядерно-паливного циклу. Зрештою знімається багато проблем, пов'язаних із будівництвом та введенням в експлуатацію нових блоків, підвищенням безпеки АЕС, оскільки працюватиме не окрема атомна станція, де з різних причин над питаннями безпеки може взяти гору комерційний інтерес, а компанія загалом. Об'єднавши активи станцій в єдиній компанії, можна значно зменшити ризик на випадок аварій та інших непередбачуваних ситуацій.

2. З чим залишаться АЕС

Якою може бути структура державної компанії, та як мають розподілятися функції між Держкоматомом, компанією та АЕС? Передбачається, що Держкоматом має вирішувати питання розробки і впровадження державних програм з використання ядерної енергії, підвищення ядерної та радіаційної безпеки. Держкоматом створюватиме систему заходів на випадок надзвичайних ситуацій та ліквідації аварій на ядерних установках, здійснюватиме державну інвестиційну політику, координуватиме та контролюватиме роботи, пов'язані зі збиранням, перевезенням, переробкою та зберіганням радіоактивних відходів, координуватиме роботи зі створення безпечного сховища високоактивних відходів та відпрацьованого ядерного палива, розроблятиме і організовуватиме виконання програми зі створення власного виробництва ядерного палива, здійснюватиме управління державним майном, представлятиме та захищатиме інтереси України у Міжнародному агентстві з атомної енергії та інших міжнародних організаціях, одне слово, формуватиме державну ядерну політику.

Компанія, в свою чергу, виконуватиме функції експлуатуючої організації. Інакше кажучи, розроблятиме та здійснюватиме заходи щодо підвищення безпеки ядерних установок, провадитиме діяльність, пов'язану із проектуванням, будівництвом, експлуатацією та виведенням з експлуатації ядерних блоків, для чого буде створено спеціальний фонд, який турбуватиметься про захист ядерних матеріалів та відшкодовуватиме завдані збитки. Окрім вирішення глобальних проблем компанія продаватиме електроенергію на енергоринку, та здійснюватиме централізовану закупівлю ядерного палива. До речі, ця обставина вже сьогодні може призвести до здешевлення ядерного палива, бо одна справа, коли з тією ж Росією веде переговори окрема атомна станція і зовсім інша, коли інтереси всіх атомних станцій представляє могутня компанія. На поліпшенні безпеки станцій має позначитися впровадження єдиних для всієї компанії техніко-економічних нормативів та єдина система підготовки і перепідготовки персоналу. До стратегічних питань, що їх перебере на себе компанія, належить й вивезення відпрацьованого ядерного палива та створення централізованого резерву запасних частин і обладнання.

Які саме функції виконуватимуть АЕС? Центральне місце в роботі АЕС займатимуть питання безпеки та забезпечення життєдіяльності станцій, а це — дотримання ядерної та радіаційної безпеки, закупівля запчастин, проведення поточного та капітального ремонту блоків. Окрім того на АЕС покладатимуться обов'язки із забезпечення бухгалтерського обліку та статистичної звітності, взаємовідносини з бюджетом тощо. Керівники АЕС входитимуть до Ради компанії.

Отже ситуація складається таким чином, що лише об'єднавши всі АЕС в державну компанію, яка й представлятиме їх на енергоринку, можна сподіватися, що найближчим часом в експлуатацію введуть енергоблоки Хмельницької та Рівненської АЕС, а також на те, що в Україні буде створено замкнений ядерно-паливний цикл, оскільки вирішити ці проблеми силами розпорошених АЕС сьогодні практично неможливо. Крім того це призведе до здешевлення електроенергії, оскільки компанія зможе більш ефективно і раціонально вирішувати багато виробничих питань.

3. Успіх не прийде до тих, хто вичікує

Прикладом реформування атомної енергетики може слугувати англійська компанія «Нюклеар Електрик», що її створили лише 5 років тому. До цього атомні станції Англії працювали в складі територіальних об'єднань і, як зазначив під час недавнього візиту до України директор відділу якості цієї компанії Пол Мейкок, напередодні реформ більшість фахівців підтримували ідею використання окремих станцій, та незабаром переваги розподілу інвестицій, обмін досвідом та інформацією щодо позитивних і негативних результатів стали очевидні. Явною була незахищеність окремих станцій на випадок серйозної аварії, що могло призвести до повної втрати прибутку. В цьому й полягають переваги входження до складу великої та добре організованої компанії. Таким чином в 1989 році вирішили об'єднати всі АЕС Англії та Уельсу в єдину компанію «Нюклеар Електрик». Спочатку вона мала значні проблеми. Зокрема, дуже великими були затрати на виробництво 1 кіловат-години енергії, і слід було думати про виведення з експлуатації станції в Берклі (з повним вилученням палива), а новий реактор було збудовано менш як на 50 відсотків. Минуло п'ять років і компанія заявила про себе як про велику конкурентоспроможну силу на англійському енергетичному ринку. А це дозволило раніше від запланованих строків завершити будівництво нового реактора та значно здешевити виведення з експлуатації станції в Берклі. За цих п'ять років загальний випуск продукції атомних електростанцій компанії зріс на 39 відсотків, а продуктивність праці зросла на 117 відсотків, вдвічі знизилися затрати на виробництво 1 кіловат-години. Прибуток, в свою чергу, з 94 мільйонів фунтів збільшився до 1 мільярда 335 мільйонів.

— Успіх ніколи не приходить до тих, хто вичікує, — зазначив Пол Мейкок.

І, схоже, що такої думки дотримуються і в Кабінеті міністрів України. Принаймні очікується, що найближчим часом з'явиться указ Президента про створення компанії та її функції. І той факт, що реформування енергетики не відкладається до чергових холодів, вселяє надію на успіх.

Леонід **БРОВЧЕНКО,**
Сергій **ЛАВРЕНЮК.**

6 стор.

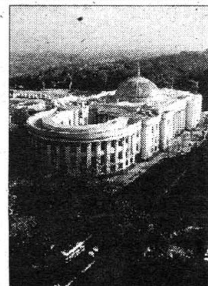
Конституційний процес триває. Необхідно подолати протистояння

7 стор.

Реформи можливі лише за умови їх розуміння. Лівими і правими, націонал-патріотами, переконаними реформаторами, романтиками ринку, усіма гілками влади

8 стор

Екологія: загроза деградації довкілля. Ключ до його кардинального поліпшення — в свідомості самої людини

Ох, як хочеться розпоряджатися! Власністю. В інтересах, зрозуміло, трудящих...

***ЗА ОСТАННІ** місяці в Україні, напевно, не було газети, на сторінках якої не виступав би проти єдиної державної системи соціального страхування лідер профспілки «Солідарність» Юрій Пивоваров. Він же — голова приватного пенсійного фонду, а також фонду соціального страхування під тією ж назвою й «Довірчого товариства «Солідарність-траст-сервіс».*

Про що йдеться?

Згідно з Законом України «Про систему оподаткування» Фонд соціального страхування України належить до державних цільових фондів, а платежі до нього — до обов'язкових загальнодержавних платежів.

Постановою Верховної Ради України від 17 червня 1993 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про пенсійне забезпечення» і Закону України від 13 липня 1995 року «Про внесення змін та доповнень до деяких законодавчих актів України» встановлено обов'язкову реєстрацію в органах Фонду соціального страхування України і внесення до нього внесків на державне соціальне страхування для підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності й господарювання, виду діяльності і галузевої приналежності, об'єднань громадян, громадян-підприємців, які використовують найману працю.

Міжвідомчий статус Фонду соціального страхування закріплено в Положенні про Фонд, затвердженому постановою уряду України і радою Федерації незалежних профспілок України від 11.02.91 р. № 25. У документі говориться, що Фонд є єдиним республіканським органом з управління соціальним страхуванням. До складу правління Фонду, яке наділено необхідними повноваженнями з управління коштами соціального страхування, входять з правом вирішального голосу представники всіх рівнів республіканських і територіальних профспілкових центрів, а також державних органів.

Прийнятий порядок керування соціальним страхуванням дозволяє встановлювати і підтримувати гарантований законодавством України рівень виплат з соціального страхування, фінансувати їх без залучення коштів державного бюджету, в тому числі й в тих галузях і регіонах, де виплати перевищують суми надходжень страхових внесків.

Таке пояснення дали з питань Державного соціального страхування і керування ним у «Профспілковій газеті» від 28.02.96 р. голова правління Фонду А.В. Єфименко, заступники міністрів України — фінансів В.М. Матвійчук, праці — Е.Г. Андрющенко і юстиції — Б.С. Стичинський.

Вони ж наголосили, що «створення за рахунок обов'язкових внесків для державного соціального страхування будь-яких фондів, окремо від Фонду соціального страхування України, чинним законодавством не передбачено».

Здавалося б, ясніше бути не може: фонд, створений паном Пивоваровим за рахунок коштів, призначених для державного Фонду соціального страхування України, є незаконним.

Та пану Пивоварову замало таких роз'яснень, зроблених компетентними і відповідальними людьми. І пана Пивоварова можна зрозуміти: дуже вже солодкий плід бачиться у результаті подібних зусиль — розчленити, роз'єднати єдину систему і під прапором профспілок «Солідарності» отримати у власне керування вельми солідні кошти. Звичайно, обтяжуючи себе турботою про трудящих. На словах. Громадяни, щоправда, це вже проходили. На ділі. Свіжий приклад — трасти.

Газета «Незалежність» від 23.02.96 р. опублікувала виклад заяви Виконавчого бюро Незалежних профспілок гірників (НПГ) Донбасу, у якому мене і моїх колег — народних депутатів України, членів постійної Комісії Верховної Ради України з соціальної політики і праці — звинувачують у тому, що ми «захищаємо власні матеріальні інтереси». Щоправда, чомусь не сказано, в чому полягають наші «матеріальні інтереси». Там же висловлена вимога відставки Голови Верховної Ради України О.О. Мороза, видно, за те, що він також, як і ми, не поділяє позицію пана Пивоварова з знищення державного Фонду соціального страхування.

Справа в тому, що наша Комісія з соціальної політики і праці, куди входять народні депутати від різних партій, рухів і фракцій, в тому числі і робітники, прийняла рішення звернутися до Кабінету міністрів і Генерального прокурора України Г.Т. Ворсинова з проханням перевірити фінансову діяльність очолюваного Ю. Пивоваровим фонду соціального страхування.

Хочу підкреслити, йдеться про перевірку використання не членських внесків (якщо вони є у «Солідарності»), а коштів, що надходять до фонду соціального страхування, створеного Пивоваровим, обминаючи чинне законодавство. Мова йде про величезні кошти, які мають надходити до державного Фонду соціального страхування України.

Така перевірка тим паче необхідна, що під вивіскою профспілки «Солідарність» у цій організації сплелися і «фонд соціального страхування», і «пенсійний фонд», і «Довірче товариство «Солідарність—траст—сервіс» з необмеженим полем діяльності — «випускати цінні папери, укладати в Україні і за її межами угоди **будь-якого роду**» (!?), як записано у його Статуті.

І ще така перевірка необхідна тому, що і на моє ім'я, і до Комісії ВР з соціальної політики і праці прийшли листи з Луганська, Харкова від місцевих керівників профспілок «Солідарність», у яких вони розповідають, м'яко кажучи, про надто сумнівні дії пана Пивоварова. А до листів цих прикладено і заяви їх авторів до органів прокуратури, заяви свідків.

До речі, Комісія ВР вже зверталась до Генеральної прокуратури. Заступник Генерального прокурора України О.М. Колинько листом від 24.01.96 р. № 7-862-90 повідомила Комісію ВР про те, що перевірити діяльність Ю. Пивоварова доручено прокуратурі Донецької області, але на це потрібен час і про результати перевірки нам буде повідомлено додатково. Але, як сказав нещодавно автору цих рядків прокурор Донецької області Г. Васильєв, перевірку так і не розпочато, бо Ю. Пивоваров з Донецька виїхав...

Захисники пана Пивоварова знайшлися і у Верховній Раді України. Я дуже їм хочу порадити: перед тим, як когось (навіть того, хто опанував демократичну термінологію) підтримувати, перевірте «чистоту рук» свого протеже. Інакше так можна і себе дискредитувати. А яка вже там чистота, коли людина з самого початку йде на порушення законодавства?!

Зрозуміло: гроші, фонди, рахунки, — все це багатьох приваблює. Та назвіть мені, будь ласка, трудящих, в інтересах яких дійсно слід руйнувати **єдину систему державного соціального страхування?** Чи комусь дуже хочеться розтягнути те, що ще розтягнути не встигли? Побачиш, протеже і допоможе. Вибори або ще що-небудь профінансувати. Для захисників інтересів трудящих, зрозуміло.

Петро СТЕПАНОВ,
народний депутат України,
голова підкомісії ВР з соціальної політики і праці.

Переможна хода сепаратизму

Шановний читачу, не лякайтесь. У Криму нічого не трапилось. Крим — це галасливі балачки, а справжнє діло робиться тихо в іншому регіоні. От якби, скажімо, у Криму відмінили б святкування дня незалежності, та замість цього відсвяткували б проголошення Республіки Крим, то тут таке було б! Жах навіть думати про це. А в Галичині можна.

Так, у Львівській області самочинно відмінили державне свято 7 листопада і встановили своє — день проголошення Західно-Української Народної Республіки. Можна по-різному ставитися до святкування річниці Жовтня, та коли це свято встановлене чинним законодавством України, то його треба поважати. Варто лише згадати, що розпад СРСР розпочався саме з ігнорування на місцях загальносоюзних законів. І щоб така практика не повторилася в Україні, треба, мабуть, і владу застосувати. Але...

У своїй відповіді на мій депутатський запит заступник Генерального прокурора України Ольга Михайлівна Колінько пише:

«Встановлено, що розпорядженням голови Львівської обласної державної адміністрації від 26 жовтня 1995 року № 859 «Про відзначення 77-ї річниці проголошення Західно-Української Народної Республіки», виданого на підставі рішення Львівської обласної Ради народних депутатів від 28 квітня 1990 року № 27 «Про святкування національних та основних релігійних свят на території Львівської області» з урахуванням звернень громадських організацій і політичних партій області, рекомендовано керівникам підприємств, установ, організацій, трудовим колективам перенести святковий день 7 листопада 1995 року на 1 листопада 1995 року — День проголошення Західно-Української Народної Республіки».

Тож замість загальнодержавного свята у Львові святкують День незалежності Галичини. Законів України і державних свят не визнають. Воно, може, і нормально, коли вважати, що Львівська область — то не Україна, а незалежна Західно-Українська Народна Республіка. Мабуть, саме так і вважає шановна пані Колінько, коли пише: «Видане розпорядження... негативних наслідків для господарських формувань не спричинило. Враховуючи викладене, Генеральна прокуратура не має підстав для втручання з порушеного Вами питання». Та чи буде вона мати такі підстави, якщо щось подібне відбудеться в Криму? Чи в разі святкування замість державного свята дня проголошення Донецько-Криворізької республіки?

Можна сказати лише одне: коли є така підтримка на найвищому державному рівні, то чи можна сумніватися, що переможна хода сепаратизму в Україні забезпечена.

Володимир Алексєєв,
народний депутат України.

Від редакції. Уявіть собі, формально шановний депутат Алексєєв правий. Мусять, мусять у Львові відзначати кожну річницю взяття Зимового палацу в Петрограді. А вони, в обласній Раді, не хочуть. Та ще й іншим не рекомендують. Зважте все ж, не наказують, а не рекомендують. Але все одно — сепаратисти! Бо святкують День проголошення Західно-Української Народної Республіки. Утворення, так би мовити, регіонального. А Володимир Алексєєв, як випливає з наведеної вище його репліки — палкий прихильник Соборної України. От йому й болить.

Та мусимо допомогти чоловікові той біль пом'якшити. День проголошення ЗУНР — то свято визволення від обіймів Австро-Угорської імперії Габсбургів. Ця подія гідна не меншого, коли не більшого, вшанування, ніж прощання Росії з владою Романових. Бо то ж були таки православні царі, а тут — чистісінькі іноземці.

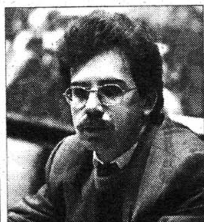
І ще День той гідний ушанування тому, що наступним значним кроком Західно-Української Народної Республіки була Злука з Українською Народною Республікою, проголошеною в Києві. Добровільна Злука в ім'я єдиної Соборної України. Отакі були тоді сепаратисти- галичани, такими вони й зараз залишаються.

А за небайдуже ставлення до виконання законів, до Соборної України, за пильність — наше шановному депутату Алексєєву окреме спасибі.

Чи потрібна знову «керівна роль»?

ПРОЦЕС ПІШОВ, — так можна охарактеризувати ситуацію з прийняттям нової Конституції України. Початком процесу стала поява 15 листопада минулого року проекту, підготовленого робочою групою Конституційної комісії, а продовженням — схвалений Конституційною комісією, підготовлений її робочою підкомісією, переданий у Верховну Раду 11 березня. Про що йдеться?

По-перше, запропоновано нову структуру парламенту — двопалатну. По-друге, пропонується урізати порівняно з нині чинною Конституцією повноваження Кабінету міністрів. За збереження повноважень Президента, викладених у Конституційному договорі, це означатиме, що більшу частину урядових функцій буде передано до адміністрації Президента. По-третє, судова влада, що відповідно до задуму батьків демократії має бути незалежною, прямо залежатиме від Президента (кандидатури суддів найвищих судових органів пропонуватимуться Президентом, а решта — прямо ним призначатимуться). По-четверте, систему місцевої влади пропоновано вибудувати за схемою, близькою до встановленої Конституційним договором. І, нарешті, чимало питань виникло щодо розділу проекту Конституції, присвяченого правам людини.

Проект української Конституції із самого початку так був схожий на Конституцію Російської Федерації і Конституційний договір, що йому, напевно, зумовлено бути саме таким. І доопрацьовуватися він буде не виходячи за рамки двох названих документів. Адже Президентові нині необхідно зберегти свої надзвичайно широкі політичні та економічні повноваження, принаймні до 1999 року — закінчення терміну його президентської каденції відповідно до старої Конституції.

Однак питання в тому, як це зробити? Парламент у своїй більшості критично ставиться до проекту. Найбільш дискусійне питання — друга палата парламенту — новація, запозичена з Конституції Єльцина. Для Кучми, як і для Єльцина, верхня палата, що за способом свого формування буде пропрезидентською, необхідна для того, щоб обмежити повноваження законодавчої влади. Надавши можливість палатам з'ясовувати відносини між собою, Президент розв'язує собі руки. Але з президентським варіантом Конституції не згодні як праві, так і ліві. І поки-що не дає своїх результатів спеціально для правих приготований аргумент про те, що рівне представництво областей у сенаті дає перевагу західним регіонам України. Адже нині у Верховній Раді Захід має 38% місць (пропорційно до чисельності населення), а в сенаті його представництво зросте лише до 45%. І це ціною федералізації України. Коли для Росії, федеративної держави, верхня палата, тобто представництво суб'єктів федерації, — природне явище, то для унітарної України регіональне представництво в сенаті може підвищити можливості областей і розвинути у них прагнення до федералізму.

НИНІ, найвірогідніше, президентська адміністрація спробує такий сценарій прийняття Конституції. Методами, подібними до тих, що використовувалися перед прийняттям Конституційного договору, вона намагатиметься домогтися простої більшості в парламенті «за» проект і після чого, оголосивши, що проект підтриманий Верховною Радою, винести його на референдум. Але в цьому сценарії є два невідомих. Перший — чи вдасться тепер домогтися простої більшості, бо парламент за рік став неляклививм, і сьогодні про опозицію до Президента заявляють як ліві, так і праві партії. Друге — невідомо, яким буде результат референдуму. У всякому разі, не зайве згадати недавній приклад демократичної уже Албанії, де президентський варіант Конституції на референдумі провалився. Очевидно, що більшість виборців навіть не прочитає проект і насправді голосуватиме за щось інше. Приміром, «за» або «проти» економічної політики Президента. Аналіз можливих результатів референдуму — тема окремої розмови. Однак наявні на сьогоднішній день прогнози наслідків такого сценарію для держави оптимізму не вселяють. Принаймні, очевидним результатом таких дій адміністрації стане надзвичайне підсилення політичної конфронтації у суспільстві.

Але для команди адміністрації Президента прийняття такого варіанту Конституції будь-яким способом, мабуть, єдиний спосіб утриматися при владі самим і зберегти свої повноваження ще на досить тривалий час. Вони ж можуть і ризикнути. Адже виграшем для них буде влада в 52-мільйонній Україні. Мало того, є фактори, які можуть полегшити їхні зусилля. Це насамперед те, що кожна партія хоче провести свій варіант Конституції. І таких варіантів величезна кількість. За ситуації, коли голоси супротивників президентського варіанту роздробляться, він цілком зможе набрати просту більшість. Тим паче, що в суспільство знову буде кинуто аргумент про те, що парламент гальмує президентські починання, що він не здатен взагалі прийняти Конституцію. Велику допомогу надали Президентові і комуністи, виступивши зі своєю концепцією Конституції. Адже, представивши справу так, що потрібно прийняти президентський варіант, інакше пройде «радянський» проект КПУ, можна знову схилити на свій бік центристів і правих, яких у парламенті більшість. Зараз, коли вже «процес пішов», заскочити будь-якій партії зі своїм проектом до набираючого швидкість поїзда конституційного процесу не вдасться. Партіям запропонують вносити поправки до проекту, які будуть повністю або частково враховуватися, якщо вони не стосуються основоположних засад президентського проекту, відхилятися або не помічатися, якщо стосуються. Ось, власне, і все, що можна буде зробити. І на нас чекає або запропонований адміністрацією Президента сценарій з невідомим фіналом, або...

26 жовтня 1993 року з'явився розроблений тодішньою Комісією проект Конституції. В його підготовці брали участь спеціалісти, які розробляли і нинішній президентський варіант. Проект було опубліковано в українській пресі і він навіть пройшов всенародне обговорення. Але тут трапилися перевибори парламенту і Президента. Створили нову Конституційну комісію. Проект забули, бо ліві зайнялися своєю концепцією Конституції, праві були зайняті підтримкою Конституційної угоди, а президентська адміністрація — підготовкою свого проекту. Але зараз настав час згадати той проект. Хоча б тому, що він існує уже в готовому вигляді і для його прийняття потрібно менше часу і зусиль.

Сьогодні на виду два варіанти Конституції — президентський і лівий, «радянський». Проштовхування будь-якого з них призведе до серйозних політичних катаклізмів у суспільстві. Об'єктивно існує і третій варіант, який зрівноважує можливості законодавчої і виконавчої влади, що гарантує судовій владі незалежність. Були спроби його реалізувати у численних проектах Конституції демократичних партій. Але шансів довести ці спроби до логічного завершення — до прийняття парламентом або референдумом цих проектів — немає. Єдина серйозна спроба матеріалізувати парламентсько-президентську концепцію Конституції — проект 1993 року. Мало того, саме на ньому як компромісному варіанті можуть зійтися і праві, і ліві у парламенті. Може навіть набереться 300 голосів депутатів — конституційна більшість. Цей факт (підтримка проекту різнополюсними політичними силами) в свою чергу може гарантувати і підтримку його населенням України на референдумі. Проект цей, безсумнівно, не ідеальний і, звичайно ж, кожна політична сила може мати до нього претензії, але він відповідає всім демократичним нормам і критеріям Ради Європи.

Таким чином, сьогодні, гадаємо, за підтримки більшості фракцій, можливо винести на обговорення парламенту проект 1993 року. Безсумнівно, він набере більшість голосів, можливо навіть конституційну. Наступний крок — референдум. Це, мабуть, єдиний шлях без серйозних потрясінь і досить швидко, вже до літа, прийняти демократичну Конституцію України.

ДЕЯКІ параметри проекту 1993 року, статті про права людини виписані чіткіше, ніж у президентському проекті. Є спеціальний розділ, присвячений громадянському суспільству. Виписано й варіант однопалатного парламенту з установленими противагами між законодавчою і виконавчою владою. Функції уряду (Кабінету міністрів) досить для того, щоб бути дійсно урядом. Судова влада стає незалежною. З державною мовою і державною символікою у проекті все в порядку.

Питання можуть виникнути в основному щодо двох моментів: органів місцевого самоврядування і Кримської автономії. Що ж до Криму, то питання виключно в тому, бути чи не бути автономії. І тут праві можуть працювати в двох напрямах. Перший — постаратися зібрати більшість для вилучення кримського розділу із Конституції, тобто звести статус Криму до рангу області. Другий, якщо не вийде перший, — залишити все як є у проекті. Проектом надано достатньо можливостей впливати з Києва на кримську ситуацію. Інше питання — місцева влада. Праві можуть ремствувати на те, що у проекті схема місцевого самоврядування схожа на радянську. Однак радянська влада — це перш за все «керівна роль компартії». Якщо із системи обласних, міських, районних сільських Рад вилучити партійну вертикаль — а саме це мається на увазі у проекті 1993 року — вийде досить демократична система самоврядування. А ліві навпаки, будуть невдоволені саме відсутністю у проекті «радянської» вертикалі. Але їм, наймовірніше, доведеться це заперечення зняти. Саме через такі міркування, що без партійної вертикалі, яка пронизує систему Рад, радянська влада неможлива. А відновити «керівну роль» якої-небудь лівої партії сьогодні ніяк не вдасться.

Як не вдасться сьогодні в Україні встановити «керівну роль» якогось клану, людини (нехай це буде навіть Президент) або цілої президентської адміністрації.

Володимир ЧЕМЕРИС,
позафракційний народний депутат України, член Проводу УРП.

Читацький мікрофон

Кому це вигідно?

НИНІ наша країна за транзит російського газу отримує близько 500 мільйонів доларів, а згідно з розрахунками «Укргазпрому» вона має отримувати 3,2 млрд. доларів. Кому вигідно, щоб Україна отримувала менше? Чи нема тут злочину? Може, хтось бере за таку дешевинку хабарі?

Телебачення радісно повідомило, що наш уряд хоче підняти тариф за транзит російського газу до 2,6 долара, що відповідає світовим цінам. Проте радість була передчасною. Поїхав П. Лазаренко до Москви і домігся підвищення ціни лише на три центи. Тобто нам Росія платила 0,55 долара за транзит 1000 кубометрів газу на відстань 100 кілометрів, а тепер платитиме 0,58 долара. А треба б платити 2,6 долара.

Знов кабальна угода! Чого ми їдемо до Москви? Чи є в цьому якась логіка? Нехай представники Росії приїжджають до Києва підписувати договір про оплату за транзит газу через нашу територію, адже кран від магістральної труби в наших руках!

На нафтопроводі «Дружба» таке саме становище. За перекачування однієї тонни нафти на відстань 100 кілометрів Росія нам платить 0,72 долара, а Польщі — 1,3 долара. Все це вказує на те, що Україну, її народ ні Президент, ні уряд не захищають, перетворили на «прохідний двір». Тому ми — бідні, а наша промисловість — у глибокій кризі.

На народних вічах маємо вимагать від уряду і Президента: «Транзит російського газу — лише за світовими цінами». Тоді буде в нас дешевий газ, а держава позбудеться боргів.

В Україні є все для нормального життя, бракує лише Володимира Великого, який нас захистив би від пограбування іншими державами і змусив сумлінно працювати на самих себе. Шукаймо його!

М. ПУХТА.

Коломия
Івано-Франківської області.

Потепліло. Пенсії відтанули

І почали зростати. Щоправда, несміливо, у точній відповідності з урядовою постановою. А там сказано, що з 1 березня поточного року встановлено мінімальну пенсію за віком 1500 тис. крб. У зв'язку з цим пенсії, призначені органами соцзахисту населення згідно з законами України «Про пенсійне забезпечення», «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ» та «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», збільшуються в 1,899 раза.

Розміри пенсій буде перераховано з 1 березня в певному порядку: виходячи із заробітку до 1992 року — за одним принципом, а з 1 січня 1992 року — за іншим. Докладно про це і про «компенсаційні» постанови, що втратили чинність, краще довідатися за місцем нарахування пенсій і цільових грошових допомог, тим більше, що суми останніх також змінюються.

Виплати будуть проводитись у другій половині місяця за додатковою відомістю з урахуванням суми пенсії, виданої за березень до перерахунку. Починаючи з 1 квітня, виплата пенсій з урахуванням допомоги на проживання і державної грошової допомоги проводиться протягом місяця по двох відомостях: за першою — 60 відсотків, за другою — 40 відсотків належних до виплати сум.

Що ж до успішного зведення кінців з кінцями й поліпшення життя пенсіонерів після всіх цих приємних клопотів, то про це, на жаль, розпоряджень не було.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Точка зору

***З**ДАВАЛОСЯ б, після того, як Верховна Рада на початку жовтня 1995 року цілком переконливою більшістю прийняла програму діяльності Кабінету міністрів України, пристрасті довкола її положень або конкретних показників мали трохи стихнути, поступившись місцем консолідації зусиль на проведенні її в життя. Принаймні саме про це говорить логіка демократичного процесу: сперечатись і обговорювати можна під час вироблення і прийняття рішення, та після завершення його слід працювати на виконання. Якщо ж рішення прийнято, а довкола нього триває шура-бура, то це вже найменше нагадує демократію і стає цілком подібне до анархії. У зв'язку з цим вельми доречне зауваження академіка І. Лукінова про те, що Україні потрібні нині не «альтернативи», а «консолідація». Гадаємо, легко уявити, що сталося б з Великобританією за часів другої світової війни, якби лейбористи почали так наполегливо й невпинно атакувати уряд У. Черчілля, як це чинять деякі політичні сили у нас.*

УРОКИ ЖОВТНЯ

Тим часом ситуація в нашій країні нині анітрохи не легша, коли не складніша. На карту поставлено питання про збереження державності і виживання народу України. І все-таки у цей архіскладний час одні починають формувати «тіньові кабінети», не розуміючи, що в країнах з усталеною демократичною політико-правовою системою таке заняття спрямоване на неперервність і плавність діяльності інститутів влади в разі перемоги політичної партії на парламентських виборах, а в нашій країні наштовхує, м'яко кажучи, на різні і не завжди дуже хороші думки. Інші продовжують глибокодумно просторікувати про те, що соціально-економічну ситуацію можна поліпшити протягом «двох місяців», забуваючи при тому, що процеси створення й руйнування за часом їх здійснення завжди перебувають у зворотно пропорційній залежності. Недарма і в народі кажуть: руйнувати — не будувати. Треті на кожнім кроці переконують, що програмі не вистачає національно-духовної спрямованості. Старе правило країн Заходу — спершу здобудьте перемогу на виборах, а тоді виконуйте свою програму, у нас не спрацьовує.

Тому, віддаючи належне колишньому суспільству, котре зуміло залишити в багатьох із нас «родимі плями» більшовизму, суть яких у непогамовній любові до кавалерійських атак і марш-кидків до теплих морів, не можна, однак, не поставити питання: звідки ця одностайна і навіть епідемієподібна «хвороба лівизни» у державотворчому і суспільствотворчому русі в сучасній Україні? Адже самими лише «родимими плямами» усіх відтінків нескінченну критику програми з боку багатьох державних і не дуже державних мужів не пояснити. Доводиться повертатися до початкового: «Мы все учились понемногу, чему-нибудь и как-нибудь». Та й робили ми також лише щось таке, що заманеться, навіть після 1991 року. Інколи палко й талановито, а все-таки переважно, як Бог на душу покладе. Тривала посвякденна праця мало кого приваблювала. А звідси — ідеалізм наш, по суті дуже панський, наша одвічна опозиційність, критика всього і вся: та ж критикувати набагато легше, аніж працювати.

Звідси випливає 5 важливих уроків для лівих і правих, націонал-патріотів, переконаних реформаторів, романтиків ринку і для всіх гілок влади.

ДЛЯ ЛІВИХ І ПРАВИХ. Чи наважиться нормальна людина розгойдувати човна під час шторму? Відповідь очевидна. Коли країну розорено, економіка в руїнах, на вулицях жебраки та безробітні, певне, не час займатися політичними експериментами. Вчинімо за порадою мудрого Бісмарка і порадимо робити це комусь іншому. Спершу нагодуймо народ, вирвімо його зі злиднів і відчаю, надамо всім чоловікам роботу, а жінкам — змогу спокійно народжувати і вирощувати дітей, повернімо молоді можливість учитися, заявімо про себе у світі не лише політичною історією, а й високою якістю життя своїх громадян. І лише потім, на відпочинку, можна буде доводити одне одному, чий «ізм» кращий. Та і в цьому разі хочу відзначити таке. У світі існує лише один «ізм» для всіх часів і народів. **ІМ'Я ЙОМУ — ГУМАНІЗМ.** Тому виконуймо програму і тоді реального гуманізму у нашому суспільстві стане більше, бо гуманізм починається не там, де про нього багато говорять, а там, де розвивають економіку, тим самим вивільняють людину з животіння та безнадії.

ДЛЯ НАЦІОНАЛ-ПАТРІОТІВ. Програму уряду прийнято задля того, щоб через певний час ми могли сказати: «Всі громадяни України не лише мають право, а й можуть — і це священна можливість! — підніматися у суспільному становищі так високо, як їм дає змогу їхнє призначення і здібності, що їх дала матінка Природа». З тим, щоб відповідно віддячити і суспільству, що їх висунуло, і країні загалом. Не ідеї чийогось верховенства, а лише злагоджене і ефективне життя здатне консолідувати всі народи України і виховати в усіх її громадян високе почуття патріотизму. Що ж до глибокої духовності й розквіту культури, слушно в народі кажуть: «Буде хліб, буде й пісня».

ДЛЯ ПЕРЕКОНАНИХ РЕФОРМАТОРІВ. Будь-який процес за участю людини, а тим більше соціально-економічні перетворення на формаційному рівні, вимагають стоїчної витримки, пекельного терпіння і неухильної послідовності дій. Всю алгебраїчну суму реформаторських зусиль необхідно розглядати як єдиний ланцюг, адже вихід з ладу однієї ланки знищує весь ланцюг. Коли ми укладаємо Конституційний договір, що відкриває дорогу до інтенсифікації економіки — перетворювальної діяльності виконавчої влади, завтра голосуємо за програму уряду, післязавтра рубаємо під корінь уже в третьому читанні (!) проект закону про промислово-фінансові групи, ставимо під удар програму, то щось з нами не так: або ми не бачимо всієї сукупності причинно-наслідкових зв'язків у ланцюгу реформ, або ми свідомо підмінюємо загальнонаціональні інтереси гуртовими та меркантильними. Адже будь-кому зрозуміло, що за умов мінімальних можливостей інвестиційної діяльності держави, мінімальних західних кредитів лише промислово-фінансові групи здатні піднімати виробництво і кількісно, і якісно.

ДЛЯ РОМАНТИКІВ РИНКУ. Не заважаючи ринкові знаходити оптимальні розв'язання мікроекономічних питань, держава має жорстко визнати стратегічні напрями і форми розвитку економіки. Надскладна система економіки України не може покладатися винятково на «невидиму руку» ринку та конкуренції. Щоб ця рука діяла ефективно і доброчинно, за нею потрібен постійний нагляд. На межі 80-х і 90-х років видатні економісти — В.Леонтьєв та Дж.К.Гелбрейт застерігали керівництво колишнього СРСР від шокової терапії, від безоглядного стрибка в ринкову економіку, пропонували еволюційніший та обережніший шлях. І тепер не пізно прислухатися до порад цих мудрих людей, старійшин світової економічної науки. Як прислухалися до них, скажімо, в Китаї, про досвід якого президент Всесвітнього банку Дж.Вулфенсон заявив: «Китайський шлях економічної реформи, який вирізняється поступовістю перетворень, кращий за «шокову терапію», яку обрав колишній Радянський Союз. В економіці, як і в спорті, — пояснив він, — різкі рухи можуть бути болісні». Ясніше, здається, не скажеш.

Американські науковці С.Кузнець і Р.Голдсміт зробили вагомий внесок у створення статистики національного багатства, продукту і прибутку, без чого важко уявити собі сучасну макроекономічну політику держави. Значне місце у їхніх працях посідає статистичне дослідження тривалих тенденцій у розподілі особистих прибутків і заощаджень у США. Важливість цієї проблеми для теперішньої України важко переоцінити, де завдяки «романтизмові» минулих років, тобто виходу держави з економічного поля, сформувалася небачена на сучасному Заході нерівність, з'явились багатії, які з безглуздою марнотратністю витрачають свої прибутки чи переховують їх за кордоном, а пересічні верстви стали жертвами махінацій численних шахраїв, які, по-суті, конфіскують їхні заощадження.

І ще один штрих, на майбутнє. Британський науковець Кейнс розробив засади макроекономічної політики сучасної держави. Ця політика має згладжувати хвилі економічного циклу, попереджати глибокі кризи. Цілеспрямовані заходи держави мають доповнювати приватну інвестиційну активність, якщо вона недостатня. Втім, А.Сміт більш як 200 років тому заклав основи наукового аналізу економіки, далекоглядно залишивши місце державі, яка лише одна може обмежувати зажерливість монополістів, авантюризм банкірів та егоїзм торговців. Отже, хто танцює від печі, хто — від вершин світової економічної думки.

ДЛЯ ВСІХ ГІЛОК ВЛАДИ. Сьогодні, на жаль, різні гілки влади більше зайняті критикою одна одної, аніж спільною і дружною роботою з виведення країни з кризи і створення гідних життєвих умов для всіх громадян України. Одним не подобаються ті чи ті персоналії у виконавчій владі, іншим — непослідовність і повільність у діях влади законодавчої. Одні критикують владну вертикаль, хоча без неї не обійтися в регулюванні та спрямуванні економічних і соціальних процесів. Інші не бажають зрозуміти, що лише економічний поступ і чітке соціально-політичне структурування суспільства, що йому відповідає, спричинять згодом обрання того парламенту, який зможе послідовно і безперебійно обслуговувати об'єктивні потреби країни. При цьому і ті, й інші забувають, що під час суперечок та сутичок можна разом з купіллю і дитину вилити. А дитина — це народжуване у страшних муках, на межі клінічної смерті нове суспільство, соціально-економічний устрій якого слугуватиме людині. Дехто каже: нічого страшного у сутичках немає, головне, щоб зброю критики не було перетворено на критику зброєю. Проте, хто зможе дати гарантію, якщо і надалі насущні питання життя нашого не розв'язуватимуть вчасно, якщо переможуть відцентрові сили, що цього не станеться?

Успіх реалізування програми діяльності Кабінету міністрів України визначатиметься передусім узгодженістю дій гілок влади на всіх рівнях. Однаково важливі грамотне управління з центру та ініціатива на місцях, розумні дії Верховної Ради і робота депутатів в округах; ретельно спланований бюджет, що забезпечує головні відтворювальні пропорції, і зважений тон засобів масової інформації.

... Про людей судять не з того, що вони говорять, а з того, що вони роблять. Так судитимуть і про нас — народ й історія.

Олександр СТЕПАНОВ,
народний депутат України, доктор економічних наук.

Заява фракції «Комуністи України — за соціальну справедливість і народовладдя» у Верховній Раді України

Щодо Конституційного процесу в Україні

Президія Центрального Комітету Комуністичної партії України та фракція комуністів у Верховній Раді України відзначають, що схвалений пропрезидентською більшістю Конституційної комісії і представлений Верховній Раді проект Основного Закону України за своїм змістом антинародний.

У ньому закріплюється курс на капіталізацію суспільних відносин, обмеження соціально-економічних і політичних прав громадян, ліквідацію радянської форми народовладдя, обмежується у своїх повноваженнях законодавчий орган, створюються правові умови для закріплення фактично необмеженої одноосібної влади Президента.

Комуністична партія України, фракція комуністів у Верховній Раді виступають за прискорення прийняття нової Конституції, однак без будь-якого спрощення процедури її розгляду.

Умовами підтримки поданого проекту вважаємо внесення до нього таких принципових положень:

1. Закріплення в Конституції гарантій соціально-економічних і політичних прав громадян.

2. Рівний правовий статус і правовий захист різних форм власності. Неприпустимість перетворення землі /крім присадибних, дачних і садово-городніх ділянок/ на предмет купівлі і продажу.

3. Виступаючи принципово проти інституту президентства, вважаємо за можливе тимчасове його збереження за умов наділення Президента лише функціями глави держави без підпорядкування йому виконавчої і судової влади, при спрощенні процедури імпічменту.

Законодавчим органом має бути однопалатна Верховна Рада. Виконавчу владу здійснює відповідальний і підзвітний їй уряд.

4. Збереження системи Рад народних депутатів як органів місцевого самоврядування і державної влади на місцях.

5. Гарантії справжнього повновладдя народу. Зокрема, лише всеукраїнським референдумом мають вирішуватися питання про зміну кордонів України, вступ України до міждержавних союзів і вихід з них, характер суспільно-політичного ладу, форму державного правління, державну символіку.

За народом має бути збережене право законодавчої ініціативи шляхом внесення до Верховної Ради законопроектів, включаючи пропозиції про зміни і доповнення до Конституції та про дострокове припинення повноважень Президента і Верховної Ради.

6. Збереження статусу Криму як Автономної Республіки у складі України.

7. Неприпустимість закріплення в будь-якій формі статусу України як національної, а не багатонаціональної держави.

8. Реалізація обіцянок нинішнього Президента щодо статусу української і російської мов.

9. Вирішення питання про державні символи України окремим конституційним законом після того, як свою волю з цього питання висловить народ на всеукраїнському референдумі.

10. У 6-місячний термін після прийняття Конституції перевибори Верховної Ради і Президента України.

Президія Центрального Комітету Компартії України, фракція комуністів відзначають, що, не зважаючи на ініційовану і спрямовувану з президентського оточення кампанію антикомуністичного психозу, погроз, цькування лівих, прогресивних сил, переслідування їх лише за спробу домогтися реалізації конституційного права народу висловити на всеукраїнському референдумі свою думку з основних положень Конституції, в умовах шантажу і залякувань, більше 3 мільйонів громадян України поставили свої підписи під вимогою про проведення такого референдуму.

Це дає підстави зробити висновок: мільйони громадян України виступають за те, щоб нова Конституція приймалася лише після того, як свою вирішальну думку з докорінних питань розвитку нашого суспільства і державного будівництва висловить народ.

Петро СИМОНЕНКО,
керівник фракції.

Проект Конституції України: думка науковців

(Початок на 2-й стор.).

В.Сіренко вважає: виходячи із висновку, що цей проект дуже спірний, необхідно пропустити кожну його статтю через парламент.

Зрештою, є ж і загальнонауковий, загальнопрактичний підхід, який має бути відображений. А окремі позиції можна винести на опитування, тобто на референдум. І це потім дасть можливість парламентом прийняти цю Конституцію. Винесення Конституції на загальний референдум, мабуть, вимагатиме ще півроку підготовчої роботи, якщо ми не хочемо обдурювати людей, якщо не хочемо авантюрно підійти до справи. Отже, порядок має бути такий: постатейне обговорення, конфліктні положення фіксуються і формулюються, виносяться на референдум, якщо виникне така необхідність. В результаті — прийняття Конституції парламентом. Щодо введення в дію Конституції. Тут має бути або окрема постанова Верховної Ради з мотивацією цього питання, або навіть прийняття окремого закону про введення в дію Конституції, де повинен бути розписаний конкретний механізм цього процесу.

Л.Кривенко переконана: конституційно-проектна робота здійснювалася в умовах порушення принципу розподілу влади. На її думку, введення до Конституційної комісії Президента було помилкою. І всі недоліки зумовлені саме тим, що проект готував не парламент як орган, котрий власне й обраний для писання законів і Конституції, а він був лише однією із сторін створення Основного Закону. Така ж тенденція екстраполюється і на процес його прийняття. Світова теорія конституційного референдуму вчить, що Конституція може бути прийнята референдумом, але за умов, якщо вона буде розроблена та прийнята безпосередньо парламентом. Тим часом суть нинішньої кампанії, що роздмухується, спрямована не на роз'яснення змісту проекту Основного Закону, не на його якість, а на форсування питання про його прийняття. В цьому — небезпечна підміна понять. Таким чином, проект має бути підготовлений в рамках парламенту. Після цього Верховна Рада може прийняти рішення про передачу його на референдум.

Є.Тихонова підкреслила необгрунтованість висловлювань про те, що проект Конституції може бути поданий на референдум в обхід парламенту, оскільки, за Конституційним договором, може бути переданий тільки погоджений проект. Причому, однією з погоджувальних сторін є парламент.

Під час прийняття законопроекту про порядок прийняття Конституції, на її думку, треба використати діючий Регламент і те, що в ньому записано відносно прийняття Конституції.

Якщо розглядати процедуру погодження, то треба чітко визначити його форми. Першість — за Верховною Радою. Саме вона повинна розробити процедуру, за якою має передати на референдум ті питання, які вважає за потрібне.

В.Андрейцев запропонував винести розділ, що стосується прав громадянина України, на референдум. Оскільки це зачіпає кожну людину, вона повинна сказати «так» чи «ні», бути цьому праву чи не бути.

П.Кислий нагадав, що є проект основний, є проект КПУ, є проект Конгресу українських націоналістів тощо. У зв'язку з цим варто розповсюдити в парламенті порівняльну таблицю різних варіантів проекту Конституції.

Для народного депутата було б непогано ознайомитися з ними. Адже відомо, що не всі депутати читали ці проекти. Потрібно звести, систематизувати таку інформацію.

Підбиваючи підсумки засідання, О.Мороз нагадав про різне бачення конституційного процесу і в депутатському корпусі, і поза ним. Тому, очевидно, нам треба буде весь час робити кроки, які б відповідали ситуації, що склалася, але виходячи на ту стратегічну мету, яка була визначена учасниками наради. Суть її полягає в тому, щоб усе-таки парламент приймав Основний Закон. І, принаймні, якщо доведеться вдатися до референдуму, то треба, щоб його предметом стала демократична Конституція.

Якщо удасться це зробити, тоді можна вважати, що наша місія виконана. Певен, можна буде пояснити громадянам, що нам не вистачає 60 голосів для того, щоб у цілому прийняти цей проект. А референдум сьогодні, за попередніми підрахунками, коштуватиме 10 трильйонів карбованців. Це колосальна сума. О.Мороз висловив упевненість, що всі поради вчених будуть узагальнені і використані законодавцями, подякував за різнобічну аргументацію науковцями своїх позицій і запросив їх до подальшої участі в конституційному процесі.

Подумаймо й про прийдешні покоління

Проблема єдності етнокультурного і загальнолюдського в екологічній освіті

Національна культура в екологічній освіті обумовлена не лише потребою відновлення втрачених традицій ставлення до природи, поверненням забутих імен вітчизняних природоохоронців і екологів, а й перспективою розвитку, співпрацею із зовнішніми структурами. І важливим моментом тут є взаємовідносини загальнопланетарного й національного поглядів, підходів, методологій. Незважаючи на посилену увагу багатьох держав до формування оптимального екологічного законодавства, вироблення у громадян шляхом безперервної екологічної освіти нового якісного стану екологічного мислення, спостерігається тенденція до світової екологічної трансформації. Попри всі відмінності, специфіку, часто полярні рівні розвитку в економічній, соціальній сферах. Тому зміст української національної освіти також першочергово потребує врахування кількох основних екологічних тенденцій, які «погрожують радикально» змінити ситуацію на планеті, зокрема щодо багатьох біологічних видів, людини також. Ми вважаємо, що система безперервної екологічної освіти, реалізовувана тепер на практиці, повинна врахувати ті рішучі політичні заходи, що були вжиті на світовому рівні для забезпечення виживання людства, або, як зазначав Альберт Швейцер, формування «безмежної відповідальності людини за все, що живе». Потрібне становлення системи впливів, взаємозв'язків, взаємодоповнень загального й одиничного, загальносвітового й національного. І, зважаючи на Саміт Землі 1992 року, Берлінську й Софійську міжнародні екологічні конференції 1995 року така тенденція наростатиме від планетарного до національного.

НА НАШУ думку, екоосвіта в Україні має грунтуватися на тих пріоритетах, що стали загальновизнаними для світу. Вони охоплюють втрату продуктивної суші, стрімке зменшення лісів, глобальне потепління, спричинене тепловими газами, втрату атмосферного захисного озонового щита через промислові викиди, забруднення поверхневих та грунтових вод.

Їх треба актуалізувати в контексті нинішньої концепції шкільної і вузівської екологічної освіти, наявного рівня знань, джерел та інформації, які потрібні для поліпшення екологічного мислення й дії. Крім цього, нагальним є віднесення освітніх пріоритетів і 12 найважливіших проблем, що характерні для Європи: зміна клімату; руйнування стратосферного озону; втрата біорозмаїття; великі аварії; підкислення; тропосферний озон та інші фотохімічні окислювачі; раціональне використання прісних вод; деградація лісів; загроза прибережній зоні та її раціональне використання; скорочення обсягів, обробка й захоронення відходів; стрес міського середовища; ризик, пов'язаний з хімічними речовинами.

Це уможливить міждисциплінарні зв'язки, посилить екологічну спрямованість природних і суспільно-гуманітарних дисциплін.

Отже, екологічна свідомість має формуватися навколо наукових свідчень, що деградація довкілля дедалі збільшується, природа Землі, України, краю потерпає від стресів навіть за нинішньої кількості населення, не кажучи вже про те, що до середини XXI століття воно може зрости майже вдвічі.

По-друге, не менш значну увагу в національній освітній екологічній політиці треба звертати на усвідомлення екологоекономічної моделі неподільності економіки й екології, економічного розвитку України й питання охорони природи, взаємозалежності деградації довкілля та спаду економіки.

По-третє, через те, що люди стоять на шляху, що може призвести до знищення багатьох видів життя на Землі, перед світовою громадськістю постала нагальна проблема: розробити етичні норми, які не тільки визначають обов'язки одне перед одним, народ перед народом, перед майбутніми поколіннями. В основу цього має бути покладено кращі етичні поведінкові норми, тенденції, стандарти, властиві українському народові. Для відвернення екологічної руйнації потрібна вже тепер радикальна зміна цінностей, що може привести до змін у поведінці. Свідченням цього процесу є повернення до нової етики з боку релігійних, політичних, наукових і, що важливо, освітянських організацій.

Адже зміна екологічної політики, яка допоможе людині усвідомити себе частиною природи, а не вищістю в ній, можлива лише завдяки справжній освітній трансформації, враховуючи вищезазначені чинники.

По-четверте, якщо національна екологічна освіта вибудовуватиметься на основі нової екологічної етики, стилю спроможного розвитку, то вона має інтегруватися з наукою, історією, культурою, мистецтвом, релігією, політикою, мораллю й етнопедагогікою. Занепокоєність глобальною екологічною кризою обумовлюватиме на перспективу тісніший діалог українознавства з культурами й цінностями інших народів, в основі яких лежить повага до природи Землі. І ця інтеграція потрібна з малими й великими, з розвиненими й з бідними, з традиційно державницькими і з бездержавними народами. Адже, наприклад, як для України, так і для країн розвиненого світу взірцем може слугувати етнопедагогічне правило американських індіанців, яке промовляє: ніхто не може вчинити дію, поки не пересвідчиться, що від цієї дії не буде несприятливого впливу на сім наступних поколінь.

По-п'яте, українознавство має створити таку систему розуміння, що позбавить екологізацію освіти закликів до зміни свідомості, бо спиратиметься на соціальну практику та потребу, традиційні, але останнім часом забуті поведінкові етичні норми, позиції, на економічних розрахунках сталого розвитку, на українських урядових національних програмах і законах, які значною мірою грунтуються на принципах Саміту Землі, вироблених впродовж 1992—1995 років, на наукових обгрунтуваннях учених і фахівців щодо екологічних суперечностей, спроможності людської поведінки. Отже, щоб українознавство робило екологічну освіту і виховання більш оптимальними, воно має формувати нову інтегруючу, міждисциплінарну модель етики, науки, традицій, економіки, прав, політики. Маємо визнати, що в нинішній ситуації особливо помітна нездатність в культурному плані людського виду пристосовуватися до змін, які він сам вніс у цей світ. Домінує тенденція стереотипної поведінки, коли можливе продовження людством експансії біосфери й нищення природних ресурсів, нехтування чинниками ризику, асоціальної поведінки.

ВАЖЛИВИМ шляхом реформування свідомості в бік екологізації є формування розуміння, що ключ до покращення стану навколишнього середовища не за межами людини, а всередині самої людини.

Проте ми не можемо стверджувати, що зазначене нами є лише перспективою завдань, а не реальністю. Розроблені в першій половині 90-х років концепції безперервної екологічної освіти, авторські програми, посібники, створені школи і класи екологічної спрямованості переконують, що основна мета, завдання й принципи екологічної освіти в Україні грунтуються на основі культурологічних наукових знань, міжнародного досвіду, національних гуманістичних ідеалів, традицій українського народу у стосунках з природою. Як зазначено в загальноукраїнській екологічній концепції, «зміст екологічної освіти передбачає розробку системи наукових знань (уявлень, понять, закономірностей), які відображають філософські, природничо-наукові, соціально-економічні, технічні, правові й морально- етичні аспекти комплексної екології».

Таку методологію закладено у виданих у Києві, Харкові, Тернополі, Чернівцях навчальних посібниках з основ екологічних знань, де проблеми екологічного виховання й освіти розглядаються в контексті: економічних, наукових, політичних, моральних, етнокультурних завдань. Але переважною позицією під час тлумачення кризових явищ залишається відсутність етичного ставлення до природи.

Екологічна освіта розглядається як провідний атрибут гармонізації відносин між суспільством і природою, а найважливішою функцією людської діяльності є не так відтворення окремих компонентів, як виховання творців, захисників, садівників природи.

Разом з тим не можна вважати, що такі підходи стали реальністю в педагогічній практиці, так само як і те, що ми зможемо відновити первісну чарівність світу. Тому так важливо використати світові домінанти під час розроблення і впровадження еколого-педагогічних технологій, які давали б можливість, формуючи екологічну свідомість, краще опановувати одну з найскладніших проблем, яка лежить в етичній площині — збереження довкілля і його розвитку. Розвиваючи стійкі національні традиції матеріального й духовного єднання людини та природи, приймаючи нову всесвітню етику розвитку, намагаючись інституціолізувати нові екологічні, етичні, політичні, соціальні проблеми, зможемо забезпечити природовідповідний і розвитковий характер національної екологічної освіти, що створює добрі передумови не лише для глибших знань, а й для емоційно-моральних переживань, належності людини до природи і її відповідальності за неї, за те, що залишимо для прийдешніх поколінь.

Георгій ФІЛІПЧУК,
голова Комісії Верховної Ради України з питань екологічної політики.

ВАЖЛИВІ проблеми ті й ті. Але якщо ми хочемо врятувати Україну, найперше сьогодні маємо рятувати її культуру, її духовність. Без цього нема людини. Є зомбі, біороботи...

Хай це, може, надто різко буде сказано, але державна байдужість до культури, ігнорування її елементарних життєвих потреб на цьому етапі має кваліфікуватись як непрощенний гріх перед українським народом. Так само, як і його безсоромне матеріальне — в тотальних масштабах — пограбування.

Тоталітарна система перетворила Україну в суцільне руйновище. В нашій історії ціла епоха після Хмельниччини так і зветься Руїна, але те, що тоталітарна система лишила нам, набагато страшніше. Зліквідовано церкву, понищено школи, тяжко ушкоджено мову, культуру.

І це все маємо відродити, повернути до життя. Тяжкий труд! Література й мистецтво покликані піднести культурний і моральний — особливо моральний рівень народу, допомогти процесу самоочищення душ, вивільнення їх від тоталітарної скверни, відкрити людям красу духовності. Нелегко це робити! Від земного примітивного матеріалізму звернути погляди до небес, де нам відкривається найвищий людський ідеал. Покоління, виховані в дусі атеїзму, що спустошував людей, мають долати в собі набутки минулого. Період розпаду атеїзму буде таким довготривалим, як і період розпаду цезію чорнобильського.

Олесь ГОНЧАР

Із записів на окремих аркушах

3 квітня — день народження письменника

Дивлячись на те, в якому становищі зараз опинилась українська культура, мимоволі хочеться запитати: та хіба ж це не нова валуєвщина? Хіба нинішні погибельні для культури часи так уже різняться — принаймні за своїми наслідками — від часів постишевсько-косіорівської реакції? Щоправда, царські заборони та кремлівсько-сталінські настанови спускалися згори, у формі явних чи таємних циркулярів, а сьогодні українська національна преса, національні видавництва поставлені в такі умови, що їм здебільшого нічого не лишається, як тільки «добровільно», але неухильно самознищуватись!

Воістину нестерпну кризу переживає сьогодні наша література, штучно виштовхуюється з життя українська книга, та, котра в найтяжчі часи була людям надійним орієнтиром і дорадником, а хіба в кращій ситуації зараз перебуває наш театр чи, скажімо, українське кіно, на весь світ уславлене Довженком, Кавалерідзе, Параджановим. І диво дивне, що це самозгортання культури, її постійне кисневе голодування, а то й фактичне самовигублення відбувається на очах усіх владних структур ніби ж то оновленої держави, при непояснено спокійному, скорше байдужому спогляданні наших суверенних керманичів! А йдеться ж про нищення того, що зрештою дало їм незалежне життя, йдеться про духовне здоров'я нації, про збереження й розвиток її творчих можливостей, без чого марно й говорити про гуманістичний прогрес людини, про перспективи й цивілізованість нашого державного буття.

Динаміти під нашу духовність сили зла підкладають і сьогодні, сили зла діють, вони загрожують Україні, її свободі не менше, ніж тоді, коли руйначі закладали динаміти під фундаменти Михайлівського Золотоверхого. Софію теж мали висадити в повітря восени 41-го. В'їхала на подвір'я вантажівка з вибухівкою, військовий питав уже, «де підвали». Врятував собор архітектор Олекса Повстенко, що був тоді директором Музею-заповідника, а пізніше перебудовував Капітолій у Вашингтоні.

Звідки осквернителі святинь? Звідки браконьєри? Не віриться, що органи, які вміли нещасного дисидента й під землею знайти, не в спромозі виявити осквернителів могил і тих, хто палив хату Шевченка. Певен, не хотіли виявити, не хотіли карати за це... Як не хочуть захистити українську книжку чи україномовну газету.

Наступ на культуру не є випадковим. Бо чому ніякого відгуку не мають волання про державний захист культури. Що безглуздими є такі неймовірні податки на творчу інтелігенцію, систематичне зрізання фондів паперу, коли доводиться думати про саме виживання журналів та видавництв, тобто проблему виживання письменницького друкованого слова?

Звичайно, можна це пояснити державним хаосом, бездарністю чиновників, традиційною зневагою до всього духовного. Але чи тільки це спричиняє таку послідовність заходів, явно згубних для культури й літератури зокрема?

Чи, може, комусь це вигідно, може, яким-небудь мінфінам, могутнім відомствам, воротилам воєнно-промислового комплексу дедалі ясніше стає, що культура і бажаний їм порядок несумісні, адже правдиве чесне письменницьке слово танком не розвачиш!

***

Ми пережили жорстокі, справді пекельні часи, але скажіть, чи так уже змінилось життя на краще? Ні й ні. Чи менше стало горя, брехні й фальші на душу населення? Звичайно, бастилія тоталітаризму зазнала відчутних ударів. Та хіба з-під руйновищ імперії не виповзають знову й знову удавоподібні потвори, готові пожерти беззахисну прорість демократії, згасити перші зблиски свободи?

Кожен рік несе нам нові й нові факти того, що раніше старанно приховувалось, відкриваються людям очі на справжню суть системи, в якій ми жили, на безліч зламаних доль, безневинних жертв, на нечувані масштаби пережитих трагедій.

Так де ж жили й живемо? Що це за країна? «Імперія зла»? Кажуть, той Президент відмовився від вислову як надто гострого, недипломатичного, але як назвати океан горя, хаосу, царство бюрократії, де панують сили насильства й приниження, наруга над людиною, де став можливим Чорнобиль, де промислові міста перетворено в пекло, де повергнуто мільйони людей в безладь і смуту екологічного лиха?

Упродовж багатьох літ Україні відводилась роль полігона, де тоталітарний режим розгортав нечувані за масовістю й жорстокістю випроби, спрямовані на деструкцію цілої нації, на її планомірне методичне винищення. Власне це, як злочин проти людства, підлягало б розглядові міжнародного трибуналу, але світ мовчав.

Тоталітаризм вихолощував живу душу з людини, а відтак і з мистецтва. Тим-то стільки талановитих художників писали бліді, схематичні, кволі, сякі-такі речі.

Бути знову маріонеткою тоталітарного режиму, бути кривавим його полігоном? Ні, цього Україна вже зазнала і, гадаю, зробить усе, щоб вдруге цього не сталося.

Схвалити акції, спрямовані на деструкцію людини, ні — краще смерть!

Голодуючі студенти багато чому навчили. Сучасні Крути, українські Фермопіли — це не було фразою. І коли там, у наметовім таборі, я прочитав напис: «Краще вмерти, ніж жити в неволі», я повірив у цю їхню клятву одразу, бо ця свята жертовність, готовність іти ради свободи на все була написана в їхніх чесних очах, на змучених юнацьких обличчях.

В ті дні, думається, Україна стала іншою, на порядок вищим стало в багатьох із нас розуміння свободи. І тому не дивував нас Вільнюс, де все зло тоталітаризму, втілившись у скреготі гусениць наповзаючого танка, виявилось безсилим проти юної литовської дівчини, де телецентр захищали до останнього, бо проти озвірілого зла постала людина іншої духовної структури, людина сучасних Крутів і Фермопіл.

І розум людський і хист людський живиться свободою, — хто з нас не переконувався в цьому і в періоди суспільного оледеніння і в часи потеплінь. Хіба не бачимо, як в умовах розкутості, вільного думання людина стає ніби розумнішою, ніж була раніш, а митцеві ніби додається в силі його обдарування.

Література є одним із тих пристанищ, куди прагне зістраждана людська душа.

Шевченко, Леся Українка, вся наша класична література — це суцільний протест проти тоталітаризму. І хіба ж не парадокс історії, що народ після всіх засторог наших геніїв опинився під владою найтяжчого сталінського тоталітаризму, ішов, як під гіпнозом, у пащеку удава! В цій дикій антигуманній атмосфері наплодилося стільки рабів, стільки морально скалічених, покручів, які й сьогодні не можуть звільнитись від «генів страху», вичавити з себе по краплі раба, як про це колись мріяв Чехов.

Нині наші реалісти, а надто ж модерністи аж киплять бажанням якнайскорше стати європейцями, а то й перевершити їх. Але, гадаю, що, крім нас, у жодного з європейських народів, серед його творчої молоді немає такої зневаги до національних традицій, агресивної руйнацької зневаги до попередників, до тих, кому нація завдячує своїми художніми скарбами, своєю духовністю. Я цікавився, як у чехів, словаків, поляків, у румунів і болгар взаємодіють різні творчі течії, як вони співіснують, — є складнощі й там, але такої дикої хуторянської нетерпимості озлоблених неудачників, як у нас, в Європі, здається, ніде не знайти.

Не потурати примітивним смакам, не догоджати тим застольним балакунам, критикам, для яких багато що здається традиційним. Ясномовність. Про це болить.

Каюсь: за цілі кілометри модерних, штучно затемнених версифікацій для мене дорожчим є ясномовний Шевченків рядок чи поетична Малишкова клятва, колись почута на фронті:

Україно моя! Мені
в світі нічого не треба...
Тільки б голос твій чути
і ніжність твою берегти...

Література — це гра? Як для кого... Комусь вона, можливо, була й справді снобістською, легковажною грою, а інші платили за цю гру Соловками, Колимою і самим життям.

А опоненти? Слово їхніх статей якесь неживе, ніби вирощене на гідропоніці, а не у відкритому грунті, де було б напоєне повітрям і сонцем.

Звичайно, критик не багато побачить, якщо його засліплює амбітність або комплекс власної неповноцінності, якого він хоче позбутися тим, що ставатиме навшпиньки та крикливо заперечуватиме всіх і вся...

В людській захланності, в надмірнім захопленні матеріальним література завжди вбачала одну з причин спотворення, самозруйнування особистості. Скільки драм принесли суспільству так звані застійні роки, коли не лише рядові завмаги, але й міністри ставали злодюгами, виявляючи всю свою ницість і душевну порожнечу. Людина високої культури не боятиметься самообмежень, а до самообмежень має готувати себе все людство. Речі не повинні засліплювати нашого сучасника, брати владу над ним. Література має нагадувати й нагадувати читачам, що від часів найдавніших рід людський цінував не накопителів, не крезів, а мудреців, доброчинних шукачів істини. Апостольський аскетизм Ганді, постійне боріння Сковороди, пізніше Толстого за вивільнення себе з пут матеріального — то все взірці перемоги людської духовності, то все свідчення творчого потенціалу людини, здатної піднестись над минущим, щоб зазирнути у вічне.

Проблеми морально-етичні, мабуть, все більше хвилюватимуть нашу літературу, адже йдеться про здоров'я суспільства, і, залишаючись поборниками гуманістичних ідей, ми могли б брати у спільники сучасній творчості і мудрий епос біблійських часів, і те, що на морально-етичні теми писалось у Лаврі, і мислителями Києво-Могилянської Академії.

Заповітна мрія мистецтва, як і людини, — це мрія про чистіший, очищений, воістину гармонійний світ. Для того й працює художник, щоб наближати цю мрію, щоб коли-небудь вона стала весняною реальністю людства.

Процес прозріння людини складний і болісний, а часто й нестерпно болісний і для всього суспільства, і для інтелігенції зокрема. І дивують мене ті, хто з розмашистою легкістю вишукує в інших гріхи, помилки, ілюзорні заблудження, не забуваючи зобразити себе реформаторами ледве що не з пелюшок.

Духовність — то як озонова піднебесна пелюстка, що так бережно огортає планету і не дає зруйнувати життя.

Дбати про духовну наповненість душі, про її духовне здоров'я і дбати про середовище, в якому живемо, — це, мабуть, головне. Душа й природа в злагоді своїй, в розумній гармонії забезпечать надійність життя. Зміни починаються з родничків душі, з найтонших психологічних порухів, з вболівання, з почуття господаря, який за все відповідає. Література має працювати на це.

Публікацію підготувала Валентина ГОНЧАР.

Спорт

«Діамант» засяяв опівночі

Минулої суботи на восьмикутному ринзі, що було встановлено в центрі Київського палацу спорту, відбувся чемпіонат світу з боїв без правил. Його організували Всесвітня федерація боїв без правил (президент Георгій Кобилянський), американський промоутер Бадді Албін. Головний спонсор — українське відділення компанії «Дженерал моторс».

Основним передували рейтингові бої. Боротьбу за перший приз — 25 тисяч доларів — вело четверо американців і стільки ж господарів рингу.

За 2 хвилини 30 секунд 125-кілограмовий Джон Діксон з міста Білоксі, штат Міссісіпі, переміг легшого на 45 (!) кг харків'янина Олексія Мандрика. Наступний бій і перша сенсація. Тендітний харків'янин Ігор Герусь (183 см, 80 кг) на 15 секунді ударом у щелепу звалив на підлогу темношкірого двометрового велета (125 кг) Гаррі Харіса з Каліфорнії.

П'ять хвилин і 4 секунди знадобилося горі м'язів Полеві Вералансу із Сан-Хосе для перемоги над ще одним харків'янином Валентином Нікуліним. Нарешті, 160-кілограмовому майстрові кунгфу Фредові Флойдові протистояв Ігор Вовчанчин, який, сповіщаємо одразу, і став героєм дня. Наш земляк витримав натиск цієї брили і на 14-й хвилині нокаутував американця.

Вовчанчин — чемпіон світу з кікбоксингу серед любителів і абсолютний чемпіон України з боїв без правил. Цей 22-річний атлет має досить скромні параметри: вага 94 кг, зріст лише 173 см. Але в півфіналі він дуже швидко впорався з 135-кілограмовим Вералансом.

(Закінчення на 12-й стор.).

На початку тижня

Привид СРСР дещо матеріалізується

Привид нового СРСР з'явився на руїнах колишньої імперії. Підписаний минулого тижня в Москві чотиристоронній Договір про поглиблення інтеграції між Росією, Білоруссю, Казахстаном та Киргизією та сьогоднішнє підписання фактично «об'єднувальних» документів між Мінськом та Москвою свідчать саме про це.

Американський журнал «Ньюсуїк» опублікував, на його ствердження, копію секретної доповіді з варіантами поновлення СРСР, підготовленої радниками Президента РФ Бориса Єльцина. «Найімовірнішими» учасниками нового союзу в доповіді визначено Росію, Білорусію, Казахстан та Вірменію. «Не зовсім імовірними» — Україну, Грузію та Киргизію. «Якщо не вдасться створити новий союз до 2005 року, то це не вдасться зробити ніколи», — попереджають кремлівські експерти.

Поки що під плановану Кремлем будівлю забивають палі: саме таким є процес об'єднання Росії та Білорусії. Фундамент, «союз чотирьох», ще досить примарний. На думку Президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва, майбутня інтеграція має базуватися на дотриманні суверенітету, принципів рівноправ'я, взаємної вигоди та територіальної цілісності, проте на таких засадах новий СРСР ніхто будувати не збирається, а для «тіснішої інтеграції» більшість колишніх союзних республік ще не дозріли. Втім, навіть видимість відбудови СРСР вигідна нині Президентові Єльцину: він вдало відбирає політичні козирі у своїх опонентів, комуністів та націонал-патріотів. Із цим його можна привітати — от тільки чи буде можливість?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

До нас іде Президент. А може, й не іде

Цієї весни ми могли б відзначити річницю нездійсненого візиту Бориса Єльцина, якби такі події взагалі відзначали. Саме рік тому вперше з'явилися конкретна дата приїзду в Київ Президента РФ, яку потім щонайменше п'ять разів переносили з різних причин.

Кажуть, що 4 — 5 квітня він таки приїде. Принаймні, у цьому переконують політики. Цікаво, що журналісти, з якими вдалося переговорити, мають зовсім іншу думку. Саме час укладати парі. Буде так, як обіцяють політики, — Україна матиме довгожданий договір про дружбу, партнерство та співробітництво з РФ. Станеться так, як передбачають журналісти, — буде привід звинуватити Росію в затягуванні підписання цього документа.

Що ж насправді відбувається у двосторонніх відносинах наших держав, коли такий звичайний документ, який обидві країни підписали з багатьма державами, ніяк не з'явиться на світ? З української точки зору, всі спірні питання давно узгоджено і пояснень зволіканню немає. Але є друга сторона — російська. Минулого тижня, незважаючи на те, що дату приїзду вже узгоджено, знову з'явилася заява, що угода про поділ ЧФ, яка гальмує підписання договору, ще не готова. Насторожує і те, що прес-секретар Президента України Дмитро Марков делікатно попередив журналістів: якщо Єльцин не приїде до Києва і цього разу, то Україна російську сторону зрозуміє. Схоже, що і в адміністрації Президента очікують «несподіванки», бо краще за нас, простих смертних, мають уявлення про атмосферу, що склалася в Росії.

Будьмо відверті. Такою самою мірою, як нам потрібне підписання договору, Росії воно невигідне. Напередодні президентських виборів усі кандидати вибрали собі за головне гасло «збирання земель руських». Одні хочуть назвати їх Союзом, інші конфедерацією, треті — альянсом, але суть від цього не змінюється. Російські виборці, як свідчать соцопитування, не вітають поділ ЧФ узагалі, вважаючи, що він повинен бути єдиний і належати Росії. Отож в очах електорату приїзд кандидата в нові президенти Бориса Єльцина не додасть йому політичних дивідендів. І він це прекрасно розуміє. Але, з іншого боку, подальше затягування з договором, за умов, коли майбутнє СНД опинилося під загрозою, може спричинити зміну акцентів у зовнішній політиці України, на що натякав Прем'єр-міністр Євген Марчук, в бік Європи. Це в Кремлі також усвідомлюють. Отож у цій грі шанси поділено 50 на 50: і хтозна, в чому Росія виграє, а в чому — програє.

Щодо цього не слід забувати про Державну Думу Росії, яка зовсім недавно довела, що може серйозно впливати на внутрішню і зовнішню стабільність у регіоні. Кілька місяців тому російські парламентарії прийняли постанову про замороження домовленостей з поділу ЧФ, попередивши Єльцина: якщо питання з ЧФ не буде розв'язано так, як цього бажає законодавчий орган, договір про дружбу і співробітництво з Україною не ратифікують. Напередодні президентських виборів, коли Зюганов тягне ковдру на свій бік, а Єльцин — на свій, ця перспектива дедалі реальніша. Отож, навіть якщо Єльцин приїде до Києва і поставить свій підпис під документом, нема жодних гарантій, що він ввійде в силу.

Зрозуміло тільки єдине. Український чинник широко використовують у президентській кампанії сусідньої держави. І ми поки що не можемо впливати на ситуацію.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Коли верстався номер, стало відомо, що візит Єльцина знову відкладено.

Хроніка. Події. Факти

● *Москва*

Кінець війни чи... початок передвиборчої кампанії?

Усі військові операції на території Чечні припиняються, заявив Президент Російської Федерації Борис Єльцин у зверненні до громадян Росії, фрагменти з якого передала Всеросійська державна телерадіокомпанія. «Починається поетапне виведення Федеральних сил зі спокійних районів Чечні на її адміністративні кордони», — заявив глава російської держави.

● *Кишинів*

Треба чекати московських виборів

Уряд США зацікавлений у якнайшвидшому мирному врегулюванні придністровського конфлікту, однак серйозного прогресу на переговорах між Кишиневом і Тирасполем навряд чи варто очікувати до завершення президентських виборів у Росії. Про це заявив у Кишиневі координатор з нових незалежних країн держдепартаменту США Джозеф Пресел. Під час триденної поїздки в Молдавію він обговорив з молдавським керівництвом та офіційними особами, що беруть участь у переговорах з Тирасполем, перспективи врегулювання придністровської проблеми.

● *Анкара*

Новому урядові не позаздриш

«Дефіцит зовнішньої торгівлі Туреччини досяг торік катастрофічно величезних розмірів — 14 млрд. доларів, і тепер всі зусилля нового уряду спрямовані на часткове зниження цього дефіциту», — пише в економічному огляді стамбульська газета «Міллієт».

Якщо уряд не вживе екстрених радикальних заходів, то національна економіка, зазначає газета, і цього року не вийде з важкої кризи. На думку експертів, однією з основних причин такого великого дисбалансу є поспіх, з яким Туреччина вступила до Митного союзу в січні цього року.

Турецький ринок, по суті, виявився неготовим до конкуренції з дешевшими і якіснішими європейськими товарами.

● *Братислава*

Словацьким чоловікам однієї дружини замало

Ініціативна група громадян чоловічої статі передала до словацького парламенту розроблений нею законопроект, який дозволяє багатожонство.

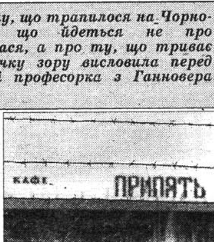
Якщо зважити, що в парламенті повна «ігрова» і «територіальна» перевага на боці сильної статі, то шанси перетворення законопроекту на закон досить високі, хоча одразу ж намітилися розходження щодо трактування робочого документа.

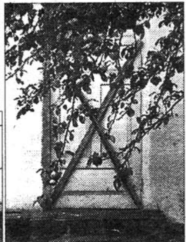
Представники правих сил вважають, що багатожонство відкине країну до феодалізму і тоді не бачити Словаччини ані ЄС, ані НАТО. Їхні опоненти, навпаки, переконані, що новий закон вчинив би прорив у цивілізованому світі, покінчив би з традиціями «стародавнього» ремесла, надав би жінкам упевненості в завтрашньому дні.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

ЧОРНОБИЛЬ — СИМВОЛ СТРАХУ

Найжахливіше у тому, що трапилося на Чорнобильській АЕС, те, що йдеться не про катастрофу, яка сталася, а про ту, що триває постійно, — таку точку зору висловила перед журналістами в Бонні професорка з Ганновера Еріка Шухард.

Разом із російським письменником Львом Копелевим, що постійно мешкає в Німеччині, повідомляє ІТАР-ТАРС, вона подала громадськості дослідження про психологічний стан дітей в потерпілих від Чорнобильської аварії областях України та Білорусії.

«Численні жертви, яких ще вимагатиме Чорнобильська катастрофа, ще не народилися», — вважає авторка дослідження за назвою «Голоси дітей з Чорнобиля». Е. Шухард здійснила не одну поїздку навіть по найвіддаленіших селах потерпілих від аварії районів, провівши анкетування та численні інтерв'ю з місцевими мешканцями. Через десять років після катастрофи, пише вона, лише в Білорусі під постійним медичним наглядом змушені перебувати два мільйони людей, серед них 500 тис. дітей. «Хронічні захворювання і чинники ризику для майбутнього здоров'я було встановлено у 71,1 відсотка дорослих та 79 відсотків маленьких пацієнтів», — стверджує вчена.

Проте найсерйозніша проблема мешканців потерпілих областей — страх, зазначає Е.Шухард: 88 відсотків дітей і підлітків живе у постійному страху перед можливими наслідками аварії на чорнобильському реакторі. АЕС у Чорнобилі перетворилася в Україні та Білорусі на «символ жахів і смерті».

«Другою Чорнобильською катастрофою» Е. Шухард назвала реальну загрозу того, що про людей у районі аварії просто забудуть. Тому на прес-конференції в Бонні вона виступила із закликом до німецького уряду та доброчинних організацій активніше запрошувати до Німеччини на лікування та відпочинок дітей з потерпілих областей України та Білорусі.

На знімку: торгово-культурний центр Стокгольма ввечері.

Фото Володимира ШНЕЕРСОНА (ІТАР-ТАРС).

Експрес-інтерв'ю

НЕ ТАК УСЕ ВЖЕ Й СКЛАДНО...

Торік вийшло перше число економічного Бюлетеня торгового радника Посольства Австрії в Україні. Його головний редактор, упорядник і натхненник, а також консультант, посередник і ще людина, яка в цій справі виконує неймовірну кількість функцій, і є сам торговий радник пан Рудольф ТАЛЕР.

Днями до редакції надійшов черговий випуск Бюлетеня, який розповідає про потенційних партнерів України в Австрії. Чому саме вони?

Про це кореспонденту «Голосу України» розповідає пан Рудольф Талер.

— Перш ніж друкувати інформацію про підприємства і фірми, які спроможні співробітничати з українськими партнерами, ми вивчаємо їхні можливості і потреби та ринок обох країн.

Таким чином, якщо у Бюлетені з'являється інформація, приміром, про натуральні, екологічно чисті конфітюри фірми Дарбо чи про лідера світового ринку з виробництва устаткування для озеленення та поливу з використанням підповерхневих комунікацій для приватних садів, парків, стадіонів, то ми приблизно знаємо, скільки бажаючих мати з ними ділові стосунки є в Україні.

Це підтверджує і зворотний зв'язок: встановлено велику кількість контактів, укладено угоди, які вже працюють.

Крім того, ми щоразу публікуємо теми і адреси виставок, які відбуватимуться в Австрії і в яких можуть взяти участь українські підприємства і фірми. Так, лише з квітня по серпень заплановано близько 50 експозицій.

Ми переконані, що конкретних результатів досягти не так уже й складно. За умови, звичайно, що перед цим багато й плідно працюєш...

Фотофакт

По орден — до Кобеляк

Міжнародний фонд премії імені М. Касьяна заснував власну нагороду — орден Миколи Чудотворця. Першими її лауреатами стали народна артистка України, лауреат премії імені Т. Шевченка Ніна Матвієнко, президент Міжнародного благодійного фонду Святої Марії Ганна Бубнова та народний цілитель, батько Миколи Андрійовича Касьяна — Андрій Іванович (посмертно).

З цієї нагоди у районному Будинку культури відбулися урочистості. Цього разу до Кобеляк з'їхалися видатні вчені, лікарі, літератори, політики, представники духовенства, яких свого часу виліковували батько та син Касьяни.

Полтавська область.

На знімку: кандидати на міжнародну премію імені Миколи Касьяна, народні цілителі з Києва Наталя та Данило Зубицькі.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Приватний бізнес потребує контролю

Транспорт

ЩОДНЯ близько чотирьох сотень приватних легковиків із характерною позначкою «таксі», званою в народі «півником», з'являється на вулицях обласного центру. Це, так би мовити, «таксисти в законі», які мають ліцензію на перевезення пасажирів і сплачують податки. Але ще більше тих, які ведуть «промисел» підпільно, не визнаючи ні ліцензії, ні інспекції. Ціни ж такі гнуть, що в очах темніє.

Підходжу до одного з них. На запитання про заробіток, водій натякає: мовляв, комерційна таємниця.

— Та яка там таємниця! — сказав, почувши про розмову, директор відкритого акціонерного товариства «Таксомоторний парк» Олександр Горбатенко. — Міркуйте самі: наш «рафик» приносить мільйон карбованців за годину. Десять годин — десять мільйонів. Таксі за п'ять годин приносять половину вказаної суми. А приватник говорить, що заробив за зміну чотириста, максимум — шістсот тисяч. От і рахуйте, що отримає бюджет.

Начальник відділу транспорту і зв'язку Кіровоградського міськвиконкому Микола Тригубенко сказав відверто, що до приватників у них руки поки що не дійшли. Торік займалися переважно налагодженням роботи міського транспорту комунального та державного підпорядкування. У години пік на лінію виходило 90—95 машин (за планом 100) та 56 тролейбусів. Викручувалися як могли. З десяток тролейбусів придбали в Києві, з них відремонтували 8 і випустили на лінію. Запровадження на маршрутах кондукторів та оренда автобусів дали змогу покрити бюджетний дефіцит, який становив половину суми, виділеної для підтримки громадського транспорту.

— Конкуренція повинна бути чесною і відкритою, — продовжує Микола Семенович. — Тому ми вирішили створити при міськвиконкомі комісію з координації роботи транспорту в місті.

До комісії ввійшли, крім депутатів, працівники податкової інспекції та інспекції із захисту прав споживачів, ДАІ. Діяти вирішили у двох напрямах. Агентство «Бікор», яке нам допомагало проводити приватизацію транспорту, візьме на себе функцію помічника з налагодження перевезень автобусами та мікроавтобусами: орендними, відомчими, приватними. Бо серед 28 міських маршрутів є вигідні і не дуже, тож більшість водіїв з охотою їде, наприклад, з вулиці Жадова до Лісопаркової зони. А пасажирам треба у віддалені, не дуже зручні для транспорту райони міста, хоча б у славнозвісний приватний сектор. У недалекому майбутньому цю справу координуватимуть. До перевезень залучать ще близько 40 відомчих автобусів. Сподіваємося, це дасть змогу навіть відкрити нові маршрути.

Роботу з власниками легковиків здійснюватиме акціонерне товариство «Таксомоторний парк». Він готовий уже сьогодні допомагати з наданням ліцензій, перевіркою професійних навичок водіїв та стану їхнього автотранспорту тощо. Зараз ці функції здебільшого виконують працівники ДАІ, медики, податкові інспектори, чиїх зусиль замало.

Отримати ліцензію не так уже й складно. Обласне бюро ліцензування автоперевезень видає дозволи на весь транспорт — державний, приватний, комунальний. Обласна ДАІ, податкова інспекція щомісяця розсилають інформацію по районах, щоб хоч на місцях якось могли проконтролювати роботу приватників. Проте за останні роки у водіїв-приватників не вилучено жодної ліцензії. В інших областях України траплялося по півтора-два десятки випадків позбавлення ліцензій.

І справді, час міськвиконкомівській комісії за допомогою «Бікору», ВАТ «Таксомоторний парк» дати лад «приватній справі».

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Три мільйони... Мало це чи забагато?

Як повідомив начальник обласного бюро ліцензування автоперевезень Ананій Кравчук, на Рівненщині дозвіл на перевезення пасажирів отримали більш як сорок водіїв. Однак розв'язанню транспортної проблеми приватники не сприяють. Витративши 6 млн. крб. на реєстрацію у міськвиконкомі, 3 млн. на ліцензію, що діє протягом 3-х років, та ще 340 тис. крб. на річну ліцензійну картку, ентузіаст приватних перевезень щомісяця сплачує державі лише 3 млн. крб. податку. І це за умови, коли «приватник» обирає найвигідніші маршрути і не возить численних пільговиків. Водночас водій державного автобуса тільки за зміну здає від 6 до 9 млн. крб. виручки.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Зв'язок

МИНУВ РІК відтоді, як на Закарпатті почала діяти філія «Українського мобільного зв'язку» («УМЗ»). Її послугами вже скористалися кількасот клієнтів, і кількість замовників зростатиме. Насамперед, за рахунок відкриття сотових станцій у районних центрах краю. «Піонером» стала Берегівщина.

«УМЗ» чи «ВЕСТЕЛ»?

Ініціативний начальник місцевого райвузла зв'язку Іван Черничко доклав чимало зусиль, аби стати першим серед районів області повноважним представником «УМЗ». До речі, з його ініціативи, теж уперше на Закарпатті, запроваджено бартерний розрахунок підприємств за послуги зв'язку. Адже сьогодні заборгованість районним вузлам зв'язку складає понад 16 мільярдів карбованців. Тому фінансово слабкі колективи розраховуються за телефонні переговори власною продукцією, яку майже за собівартістю реалізують у фірмовому магазині «Зв'язківець». Виручені кошти йдуть на покриття заборгованості та подальший розвиток місцевих мереж зв'язку.

Торік понад 500 мільярдів карбованців вклала в розширення та поліпшення роботи галузі й філія «УМЗ». Зокрема, Берегівська сотова станція була споруджена, в основному, на кошти, зароблені нею протягом минулого року. Розширення мережі мобільного зв'язку в регіоні створить ефективну альтернативу угорським фірмам «Вестел» та «Панонія», послугами яких до цього часу користувалися впливові люди. До речі, через це Україна втрачає кругленькі суми: на думку директора Закарпатської філії «УМЗ» Юрія Соханича, давно пора вжити передбачених законом заходів до подібного «телефонного піратства». Тим більше, що на черзі відкриття сотових станцій зв'язку в Мукачевому та прикордонному Чопі.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

«Нофелет» від «Моторoли»

НЕЗАБАРОМ Акціонерне товариство «Українські радіосистеми» спільно з відомою американською корпорацією «Моторола» запропонують українському споживачеві дещо нове — радіотелефонний зв'язок стандарту GSM. На підтвердження намірів днями в столичному Будинку кіно презентували перший в Україні дзвінок телефону стандарту GSM. З огляду на місце події мимохіть спливала аналогія з назвою відомого фільму: «А що таке нофелет?», чи то «Що таке нофелет GSM?»

Як запевнив присутніх генеральний директор АТ «Українські радіосистеми» Віктор Кравченко, Україні пропонують мережу стільникового зв'язку нового покоління. Послугами таких систем користуються більш як 12 млн абонентів, переважно в Європі, а також в Індії, Австралії, і знедавна — в Латинській Америці. Створені на основі цифрових технологій, вони забезпечують високу якість прийому інформації та гарантують конфіденційність переговорів. Як зауважив Віктор Кравченко, найгеніальніша система підслуховування коштуватиме більш ніж сама мережа GSM, що певно відіб'є бажання робити будь-які спроби.

Вельми привабливим для потенційного споживача видається ще й те, що, сплативши за абонентські послуги, а також близько $500 — за апарат, ви зможете вільно подорожувати з ним Європою. Коли ви раптом розлучитеся із улюбленим помічником, напохваті матимете спеціальну картку, за якою клієнт без проблем зможе взяти телефон напрокат у країні перебування.

Комерційну мережу стільникового зв'язку стандарту GSM планують розгорнути до кінця 1996 року (поки що в столиці). Не зважаючи на те, що «Українські радіосистеми» мають для цієї роботи необхідні ліцензії Мінзв'язку, а також гарантії на використання відповідних смуг радіочастот, надані їм частотні діапазони поки що перебувають у віданні інших структур. За словами президента концерну «Радіомовлення, радіозв'язку та телебачення» Валерія Юрченка, в Україні слід провести конверсію використання частотного ресурсу, адже наш радіозв'язок будувався на принципах, відмінних від європейських, через що впровадження міжнародних стандартів на національних теренах вельми ускладнено.

Нині в Києві в рамках широкомасштабного експерименту Головного управління з питань радіочастот при Кабінеті міністрів України розгорнуто експериментальну GSM- мережу. На проведення наукової частини експерименту «Українські радіосистеми» виділили 15 млрд крб., профінансували дослідницьку роботу зі створення системи зв'язку для силових структур. По закінченні експерименту буде уточнено частотні полоси, в яких працюватиме нова мережа.

Водночас АТ «Українські радіосистеми» працює над проектами створення місцевих мереж телефонного зв'язку (зокрема безпровідного типу), а також транкінгових мереж та систем передачі даних.

Одним із провідних партнерів цього відомого на ринку українських телекомунікацій оператора є корпорація «Моторола». Заснована 1928 року в США, «Моторола» сьогодні є одним із світових лідерів у постачанні електронного обладнання. Фірма випускає апаратуру для двостороннього радіозв'язку з рухомими об'єктами, системи пошукового виклику, стільникові телефони і системи, напівпровідники, електронну апаратуру для урядового зв'язку, а також аерокосмічних апаратів, автомобільну і промислову електроніку, комп'ютери, обладнання для передачі даних, обробки та використання інформації. За словами віце-президента корпорації Джері Лукомскі, торговельний оборот цієї компанії сягає близько 27 млрд американських доларів.

Як запевнив учасників прес-конференції системний менеджер Motorola Network Vtntures Division Джон Шорт, цей підрозділ корпорації — Motorola Network Ventures Division — має досвід операторської роботи у багатьох країнах світу і послуговується принципом максимального використання місцевого виробничого потенціалу. За його словами, щодо цього представники корпорації вбачають в Україні великі можливості для співпраці.

Вельми привабливою така перспектива виглядає і для споживача. За словами представників «Моторoли», компанія має намір вести на нашому ринку агресивну тарифну політику, що означає низькі ціни та найсприятливіші умови для клієнта.

На прес-конференції з нагоди першого телефонного дзвінка стандарту GSM, представники «Моторoли» висловили задоволення співпрацею з українськими партнерами, пообіцяли інвестувати в Україну чималі суми, привезти новітні західні технології, створити нові робочі місця.

Ганна РОМАНЦОВА.

Річна квота — дев'ять тисяч

Під час недавнього візиту делегації Міністерства праці та соціальних справ Чеської Республіки на чолі з міністром Індріхом Водічкою між урядом України та ЧР підписано Угоду про взаємне працевлаштування громадян обох держав. Як повідомили у Міністерстві праці України, протоколом до Угоди на 1996 рік визначено квоту на працевлаштування наших співгромадян у Чеській Республіці у межах 36 тисяч осіб. Зауважимо, що 27 тисяч українців уже легально працюють у Чехії. Під час візиту підписано також угоду між Міністерством праці та соціальних справ ЧФ та Міністерством праці України про співробітництво в галузі зайнятості. Експертні групи обох країн працюють над створенням механізму реалізації підписаних документів.

Побратими соціального захисту

Угоду про співпрацю між управлінням соціального захисту населення Волинської облдержадміністрації та відповідним департаментом Люблінського воєводства Республіки Польща підписали в Луцьку начальник управління Леся Воронюк і представник воєводства Кшиштоф Міхалкевич. Угода допоможе кваліфікованіше підійти до розв'язання проблем захисту населення, і в першу чергу — інвалідів праці, самотніх старих людей. Відбудуться спільні семінари, конференції, стажування.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Цiни на основні продукти харчування на ринках України

Базарний день (1.04.)	Яловичина	Свинина	Сало	Яйця (десяток)	Олія	Сметана	Сир жирний	Картопля
Запоріжжя	300—350	450—700	400—450	140—160	120	300—350	300—350	80—100
Полтава	350—450	450—650	250—300	140—150	130	300	260—300	60—70
Кіровоград	350—400	400—600	350	120	160	300—350	180	90
Чернігів	360	500	350	140	170	200	340	70

Знак біди: повінь

● *Черкаси*

Крига злітає у повітря

Серію підривів на скутому кригою Тясминському водосховищі у м.Сміла ведуть спеціальні протиповеневі загони. Загрозлива ситуація і на каскадних озерах знаменитого Софіївського дендропарку в Умані. Пам'ятаючи бурхливу повінь 1980 року, коли крижаний шквал зруйнував центральну частину Софіївки, уманці вдалися до завчасних запобіжних заходів.

У Корсуні-Шевченківському на річці Рось укріплено і підготовлено до розведення пішохідний міст, що зв'язує дві частини міста.

У Чигиринському районі, де є небезпека розливу річки Тясмин, населення, худоба підготовлені до відселення.

Санітарно-епідеміологічна служба області попередила про погіршення стану питної води у Кременчуцькому водосховищі внаслідок масової загибелі риби. Можливе забруднення дніпровської води і через велику повінь. Тому передбачено включити у систему водопостачання Черкас водозабір з річки Вільшанка і всі свердловини обласного центру.

● *Полтава*

Спочатку роблять, а потім думають

На засіданні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки Полтавської облдержадміністрації йшлося про неправомірні дії керівництва гірничо-збагачувального комбінату, що розташований у місті Комсомольську, які мало не призвели до біди. Це підприємство без погодження з органами екобезпеки та водгоспу перекрило русло річки Сухий Кобелячок — для захисту хвостосховища та очисних споруд від напору води в дренажному каналі, що могло призвести до затоплення сіл Миснівка, Петрашківка, Салівка, Карпівка, а також автодороги Кременчук—Салівка—Кобеляки.

Комісія зобов'язала терміново ліквідувати усі греблі, насипані впоперек відвідного каналу, і забезпечити проходження повеневих вод по основному руслу річки без пошкодження відводів хвостосховища. Завдяки цьому нині, можливо, катастрофа не виникне. Та в цілому проблема з очисними спорудами підприємства залишається відкритою. Через їх малопотужність комбінат планомірно скидає неочищені води в Дніпро. Це — мільйони кубометрів збуджених, перенасичених аміаком, сульфатами, залізом та хлоридами.

● *Рівне*

Плавзасоби — на воду!

Військовики і сили Цивільної оборони на Рівненщині — у повній бойовій. Вісім груп підривників, що налічують 70 чоловік, чатують біля 19 об'єктів: мостів, гребель, інших гідротехнічних споруд. Більш як на десяти об'єктах вже виконано підривні роботи, але крига ще не скресла. Вже витрачено більше двох тонн вибухівки.

Здійснюється «замочування» техніки, тобто перевірка її готовності і дієздатності на воді. Плаваючі технічні засоби вже на місцях у Зарічненському, Рокитнівському і Дубровицькому районах. Додаткові заняття проводяться з водіями-механіками. На місцях учасники боротьби із стихією забезпечуються усім необхідним.

Крига ще не скресла, але вода вже накопичується — у вибалках, низинах, біля берегів річок й озер...

Арбітражний суд м. Києва та Асоціація Арбітрів України з глибоким сумом сповіщають про смерть судді Арбітражного суду Київської області **ДОБРОВОЛЬСЬКОЇ Неоніли Андріївни** і висловлюють свої співчуття близьким та рідним покійної.

Президія Національної академії наук України, президія Академії медичних наук України, колектив Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології імені Р. Кавецького НАН України з глибоким сумом сповіщають про смерть видатного вченого, лауреата державних премій та премії імені О. Богомольця, академіка Національної академії наук України, академіка АМН України, доктора медичних наук, професора **ПІНЧУКА Вадима Григоровича** та висловлюють співчуття рідним і друзям покійного.

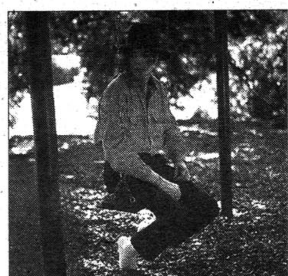
Якщо бачиш Майкла Джексона, це — розіграш

«Якщо 1 квітня перестало бути святом, отже, прийшла старість», — сказали собі засновники київського театру «Кабаре зірок» Михайло Янковський та Олександр Кузьминський, і створили шоу. Саме Міжнародному дню гумору і сміху присвячують вони свою нову театралізовану програму «Золота миша».

На сцену Будинку культури Академії цивільної авіації вийшли 10 двійників зірок світової естради: Ірина Білик, Алла Пугачова, Ірина Алегрова, Уітні Х'юстон, Майкл Джексон, кабаре-дует «Академія» та інші. А ще відвідувачі могли сфотографуватися зі своїми кумирами і навіть отримати від них автографи.

Ідея такого дійства виникла ще в студентські роки художнього керівника театру Михайла Янковського. Він сподівається «відшукати» ще й двійників відомих політичних діячів.

Укрінформ.

Музика лунає

ПЕТРО ТОВСТУХА, син відомого лікаря-фітотерапевта Євгена Товстухи з Яготина, — композитор і диригент.

Його твори лунали в концертних залах Польщі, Чехії, Росії, Німеччини, Канади. Його музика сучасна й оригінальна.

Петро Євгенович — художній керівник камерного оркестру Чернігівської державної філармонії. Цей колектив знайомить слухачів із національною музичною школою — творами композиторів Левка Колодуба, Юрія Іщенка, Івана Карабиця, Алли Загайкевич, Леоніда Грабовського та з класичною спадщиною Мендельсона, Баха, Моцарта, Генделя, Кореллі.

А ще Петро Євгенович співає в київському фольклорному колективі «Древо».

Ці знімки зроблено під час концерту в Яготині.

Із задоволенням слухає концерт камерного оркестру Чернігівської філармонії лікар Євген Товстуха.

Диригує Петро Товстуха.

Фото Віктора СПІВАКА.

Циганська муза

КОНЦЕРТНОЮ програмою циганських пісень і танців та прем'єрою вечора класичного романсу «Про що співала скрипка» в Києві відкрився Державний музично-драматичний циганський театр «Романс». Його засновник, художній керівник і актор Ігор Крикунов мріє повернути повагу до свого талановитого народу, показати красу і самобутність його культури.

Задум створити циганський театр народився ще 1981 року, коли за плечима Ігоря вже був шістнадцятирічний досвід акторської роботи в Московському циганському театрі «Ромен», у Київському театрі естради і театрі «На Подолі».

— Труднощів було дуже багато, — згадує Ігор Крикунов. — На жаль, ще багато ідей не реалізовано. Проблемою залишаються пошуки акторів.

Однак творчих планів у театру, який зараз орендує приміщення палацу культури заводу «Більшовик», багато. В репертуарі — драматична вистава «Цигани» за мотивами творів Олександра Пушкіна. П'єсу за своєю поемою «Циганська муза» для творчого колективу пише Ліна Костенко. Але замикатись лише на циганській темі театр не буде.

Укрінформ.

Спорт

«Діамант» засяяв опівночі

(Початок на 9-й стор.).

У другому півфіналі хитрий Діксон переграв Геруся. Отже, фінал, який розпочався рівно опівночі. Діксон (125 кг) і наш Вовчанчин. Сім хвилин бою — і знову кулак-кувалда українського діаманта звалює суперника.

Ми щиро вітаємо Ігоря Вовчанчина з блискучим дебютом на такому рівні, бажаємо нових перемог.

Експрес-коментар зірки Голлівуду, видатного майстра спортивних єдиноборств, американця Рона ван Кліффа (Чорного Дракона):

— Такий підсумок нас дуже радує. По-перше, українські любителі спорту побачили грандіозне видовище. Зал був повний, емоцій — море. Переміг українець. По-друге, цей чемпіонат показав, що і «малюки» здатні на великі вчинки. Харківський Геракл — блискучий Ігор Вовчанчин — переміг заслужено. Гадаю, що і в майбутньому подібні турніри відбуватимуться в Україні. До нових зустрічей...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

У наших колег

Луганськ у XXI столітті обіцяє розваги

Ще одна газета народилася у Луганську. Називається вона «Луганськ. XXI століття». Заснувала і видає її відома в області Асоціація молодіжної ініціативи «XXI століття», яка за кілька місяців організувала виступи в Луганську буквально всіх зірок естради колишнього СРСР. Газета цікава і різноманітна за тематикою, переважно розважального характеру. А ще привертає увагу високим поліграфічним рівнем, найкращим серед луганських періодичних видань.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Будять «Четверті півні» з телеекрана

Ще й треті півні не співали, а з екрана телевізора лунають голоси «четвертих...». Їхні автори — журналісти обласної державної телерадіокомпанії «Лтава». Співавтор і ведуча Галина Жилко зуміла вловити ранковий настрій насамперед простотою та відвертістю спілкування: забудьмо всі неприємності, які були вчора, і з посмішкою почнімо новий день. Схоже, що нова інформаційно-розважальна передача вже знайшла своїх прихильників. І це приємно, адже тележурналісти «Лтави» творять під постійним пресингом дефіциту коштів, в несучасних студіях, на допотопному обладнанні. Але не скаржаться, а мріють... про створення справжнього телецентру, з якого вийдуть у світ молодіжні, дитячі програми, конкурси народних талантів, вистави акторів місцевого театру тощо. Тож успіхів вам, колеги! Бо, як кажуть на Полтавщині, якщо прокукурікав, то вже скоро розвидниться.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

ФУТБОЛ У ПОЛТАВІ

Першість України. Перша ліга. 23-й тур: «Поділля» (Хмельницький) — «Металіст» (Харків) — 1:0. Рафальчук, 30. «Хімік» (Житомир) — «Хімік» (Сіверськодонецьк) — 3:1. Коляда, 19, Желтоносов, 25, Сучко, 62 з пенальті — Гасанов, 85. «Верес» (Рівне) — «Кристал» (Чортків) — 0:0. «ФК Львів» — «Буковина» (Чернівці) — 1:1. Височанський, 19 — Мінтенко, 23. «Сталь» (Алчевськ) — «Закарпаття» (Ужгород) — 1:0. Ковальков, 9 з пенальті. «Шахтар» (Макіївка) — «Скала» (Стрий) — 6:0. Ладейко, 22, Масальський, 26, Дяк, 57, 76, 84, Теркулов, 80. «Поліграфтехніка» (Олександрія) — «Металург» (Нікополь) — 2:1. Єременко, 39 з пенальті, Максимов, 76 — Таранов, 65. «Нафтохімік» (Кременчук) — СК Одеса — 0:0. «Ворскла» (Полтава) — «Імпульс» (Кам'янець-Подільський) — 2:0. Толстов, 28, Чуйченко, 65. На 66-й хв. Шарій («Ворскла») не забив пенальті. «Дніпро» (Черкаси) — «Динамо-2» (Київ) — 0:2. Костюк, 4, Слюсар, 63.

На справжнісіньке свято перетворився стартовий матч другого кола у Полтаві. Як повідомив наш власкор Григорій Гринь, на стадіон прийшло понад 15 тисяч болільників. Футболістів «Ворскли» та «Імпульса» з відкриттям нового сезону привітали керівники області та міста. За таку увагу гравці порадували прихильників футболу захоплюючою грою. Звичайно, більше атакували господарі, які продемонстрували змістовний і комбінаційний футбол. А обидва м'ячі у ворота Віктора Залісного влетіли після атак за участю ветерана українського футболу Івана Шарія. Та й сам Шарій міг збільшити рахунок власних голів, але голкіпер гостей вгадав напрямок польоту м'яча, пробитого з 11-метрової позначки.

Дещо важче далася перемога «Сталі». Закарпатці порушили правила на 9-й хвилині гри і були покарані. Але потім їм вдалося знайти протидія атакам алчевців.

Найрезультативнішим виявився матч у Макіївці. «Скала», яка невдало виступала у першому колі, за канікули не зуміла зміцнитися. Її оборона нагадувала прохідний двір, де свою стежину проторував Дяк. Він тричі примушував голкіпера гостей виймати м'яч з воріт. Отже, є перша перемога з великим рахунком і перший хет-трік.

А єдину перемогу на чужому полі здобули молоді гравці київського «Динамо-2». Діючи у стилі своїх старших товаришів, вони не залишили жодного шансу черкаському «Дніпру».

У стані лідерів після стартового туру другого кола зміни не відбулися: «Ворскла» та «Сталь» лідирують з 50 очками, 46 очок у «Буковини», по 43 — у «Металурга» та «Поліграфтехніки».

Матчі 24-го туру у першій лізі будуть зіграні 4 квітня.

ЗА КОРДОНОМ Є СПАДОК.
Можливо, для Вас...

УКРІН'ЮРКОЛЕГІЯ (252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а)
У справах про спадщину розшукує родичів

Померлих в Канаді:
Василя Заблоцького, який народився 1922 року в Україні.
Петра Думбала, який народився 1901 року в Західній Україні чи Польщі.

Померлих в США:
Лілії Мользик, уродженої Пеханюк, яка народилась 1913 року в Одесі, батько котрої Оскар Пеханюк народився в Одесі 1892 року, а мати — Беті Вайнер народилась 1889 року в Одесі.
Веніаміна Вороніна, який народився 1904 року в Бобруйську, батько — Плейсі (Пейсех) Воронін народився в Одесі, мати — Бася родом з Бобруйська. Бабою по батьківській лінії була Хана Гекел, яка проживала в Одесі по вул. Грецькій, 45.
Леона Скального, який народився 1926 року в Західній Україні чи Польщі, батьки — Леопольд Скальний та Вероніка Лазарчик.
Антонія Улашевського, який народився в США 1926 року, батько котрого — Бруно Улашевський, народився 1886 року в Західній Україні чи Польщі, а мати — Віола (Валерія) Чеслак (Чеслик) народилась 1898 року в Західній Україні чи Польщі.

Померлих в Німеччині:
Адольфа Фрічле, а саме його дружину Фрічле-Хасанову Софію Яківну, дочку — Фрічле Альму Адольфівну та її єдиноутробних братів і сестру:
—Хасанова Олександра Агзамовича;
—Хасанова Едуарда Агзамовича;
—Хасанову Людмилу Агзамівну.
Еміля Кондрука (Кондруца), який народився 1900 року в Чернівцях, батько — Василь Кондрук, мати — Хелена (Олена) Гусц.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрін'юрколегію: 252034, Київ, вул. Золотоворітська, 2-а, тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

ЦЕНЫ ОКУПЯТ ДОРОГУ

РТИ на автомобили трактора и комбайны
Ремни вентиляторные, ремни приводные, шланги высокого давления, сальники, манжеты и уплотнители.
Запчасти на комбайны и косилки
Двигатели, поршневая группа, коленвалы, цепи приводные, ножи, транспортеры, аккумуляторы, ремни, насосы.

Возможен бартер на сельхозпродукты
Оптовикам предусмотрены скидки
Возможна оплата по чековым книжкам

г. Днепропетровск
ТА "ТЕХНОТОРГ"
(0562) 78-20-67 78-20-66 44-25-90

АО «Украгропромтехника»
реализует со складов Киева и представительств в областных центрах

Телефоны в Киеве: (044) 551-46-15, 551-44-55, 551-44-65, 552-98-92

Автомобили: КамАЗ, ЗИЛ, ГАЗ-4301, 3307, 4509, ГАЗ-31029, УАЗ-3303, 33512, «Москвич».
Трактора: Т-150, Т-150К, ДТ-75, МТЗ-80, 82, ЮМЗ-6Л, Т-25, Т-16: «Прикарпатец».
Комбайны кормоуборочные: КСК-100, КДП-3000, КСС-2, 6, «Полесье-250», «Полесье 1500».
Комбайны зерноуборочные: СК-5 «Нива», «Енисей-1200», КЗС-3 «Русь».
Пресподборщики рулонные ППР-110, уплотнители ПВ-6.
Сеялки: зерновые СЗ-3, 3, кукурузные СУПН-8, овощные СО-4, 2, свекловичные ССТ12В.
Плуги тракторные: ПЛН-5-35, ПЛН-4-35, ПЛН-3-35, ПН-1-35 и запчасти к ним.
Культиватотры: КПС-4М, КПС-3, 3Ф, батареи к БДТ-3-01.
Разбрасыватели удобрений: органических ПРТ-7А, ПРТ-11, минеральных МВУ-100.
Загрузчики сеялок.
Установки вакуумные для доильных аппаратов АП-08.
Водонагреватели ВЭП-600-3.
Охладители молока ОМ-1500.
Навозоуборочные транспортеры ТСН-3Б.
Газосварочные генераторы.
Карбид, электроды 2,5—4 мм.
Компрессоры гаражные.
Растворители 647, 646, краски ПФ-115, НЦ-25.
Запчасти к автомобилям КамАЗ, МАЗ, ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ.
Запчасти к тракторам Т-150, Т-150К, ДТ-75, МТЗ-80, 82, ЮМЗ-6Л, Т-25, Т-16.
Запчасти к комбайнам «Нива», «Енисей», КСК-100.
Ремни к автомобилям КамАЗ, МАЗ, ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ, комбайнам «Нива», «Енисей», КСК-100.
Автошины: 260x508, 240x508, 8.40x15, 6.95x16, 205/70x13, 175/70x14, 175/70x13, АКБ 6СТ-55, 6СТ-60, 6СТ-75, 6СТ-90, 6СТ-132, 6СТ-180, 6СТ-190, 3СТ-215.

Возможен бартер на сахар.
Телефоны представительств в областях:

Винница (0432) 27-79-05, 27-86-41;
Донецк (0622) 22-21-08;
Днепропетровск (0562) 12-23-16, 12-21-52;
Житомир (0412) 22-17-19, 22-94-77;
Закарпатье (03131) 2-30-43, 2-11-86;
Запорожье (0612) 65-15-98, 65-33-29;
Ивано-Франковск (03422) 2-70-59, 4-42-67;
Кировоград (0522) 27-03-51, 27-25-12;
Луганск (06461) 3-10-53, 3-20-80;
Луцк (03322) 4-43-27, 6-04-22;
Львов (0322) 42-62-30, 42-55-63;
Николаев (05132) 3-02-40, 9-33-22;
Одесса (0482) 22-01-49, 23-40-54;
Ривное (03622) 2-14-05, 2-69-74;
Суммы (0542) 25-00-24, 25-01-39;
Тернополь (03522) 2-52-60, 2-65-98;
Харьков (0572) 23-40-63, 23-30-60;
Херсон (0552) 54-26-02, 54-64-68;
Хмельницкий (03822) 6-61-75, 6-46-63;
Черкассы (0472) 63-49-51, 63-45-67;
Чернигов (04622) 7-45-24, 7-43-32;
Черновцы (03722) 5-39-89, 9-97-05;
Полтава (05322) 7-41-73, 7-51-35.

Арбітражний суд Автономної республіки Крим порушив справу № 134А3-2 про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Ольга» ЛТД, юридична адреса: 333000, Сімферополь, вул. Київська, 157, кв. 16; р/р № 1467319 в акціонерно-комерційному українському банку «Відродження» Сімферополя, МФО 324861.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до Арбітражного суду Автономної Республіки Крим (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 16) в місячний термін.

Автомобильная фирма
«Автолюкс»
автосалон «Лада»
Харьков, ул. Чернышевского, 41
реализует постоянно новые легковые и грузовые автомобили за карбованцы по безналичному расчету и за наличный расчет со склада в Харькове

ВАЗ 21213; 21217; 21219; «Кедр» 21043; 21053; 21061; 2107; 21074; 21083; 21093; 21099.
ГАЗ 3102; 31029; 31029-50; 31029-51; 33022; 33023 «Газель»; 3309.
УАЗ 3742; 31512; 31514; 2206; 3962; 3303.
ИЖ 2715 «Пирожок»; 27156.
КамАЗ 5320; 53212; 5410; 55111; 55102.

Все автомобили в наличии на складе.
Особые условия для государственных организаций, предприятий и колхозов.

Возможен бартер на с/х продукцию. Поставка оптовых партий и заключение долгосрочных договоров на поставку с нашего лицензионного таможенного склада. Безналичный расчет, бартер. Тел.: /0572/ 21-62-70, 21-75-07; факс: 21-77-07. Наличная оплата — тел. /0572/ 43-04-71.

екотехніка

Реалізуємо індійські товари:
☑ пральний порошок
☑ зубну пасту
☑ крем для гоління

Київ (044) 277-93-48
(044) 244-09-83 (044) 244-09-81
(044) 244-09-82 (044) 277-35-00
Дніпропетровськ (0562) 42-38-84
Херсон (05522) 54-91-93

Официальное представительство
Сукремльского чугунолитейного завода
СП "Кронтиф-Киев"
Реализует
ТРУБЫ и ФАСОННЫЕ ЧАСТИ
ЧК-50, ЧК-100, ЧК-150
Гибкая система скидок !
В Киеве: (044) 474-56-09, 474-7207, 474-50-90
В Херсоне: (0552) 53-13-33

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим порушив справу № 1349-2 про визнання банкрутом малого підприємства «Едем», юридична адреса: 333000, Сімферополь, вул. Ларіонова, 44, к. 105, р/р № 468542 в банку «Аваль» Сімферополя, МФО 324021.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подаються до Арбітражного суду Автономної Республіки Крим, (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 16) в місячний термін.

Фирма реализует по низким ценам:
1. Шпагат полипропиленовый (фибрилированная нить, ТЭКС 1 100);
2. Мешки (сетки) овощные из полипропиленового шпагата размером 600х900 и 700х1000.
3. Клеенку столовую на основе и без основы.
По запросу высылаем образцы.
Оптовым покупателям скидка.
Адрес: 322640, Днепродзержинск-40, а/я 353 ИСИ.
Телефон/факс (05692) 6-10-10, телефон 7-42-32 с 9.00 до 18.00.

Арбітражний суд Рівненської області (266023, Рівне, вул. Відінська, 10) порушує справу 10/4-Б про визнання банкрутом спільного підприємства «Совінтердіна», юридична адреса: Рівне, вул. Хвильового, 3/3.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Рівненської області (266023, Рівне, вул. Відінська, 10) порушує справу № 7123-б про визнання банкрутом ТОВ «Сатурн-1», юридична адреса: Рівне, вул. Хвильового, 3/3.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Рівненської області (266023, Рівне, вул. Відінська, 10) порушує справу № 8/3-Нб про визнання банкрутом спільного українсько-литовського підприємства «Наса Немо», юридична адреса: Рівне, вул. Леонтовича, 5/2.

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня опублікування.

Арбітражний суд Рівненської області (266023, Рівне, вул. Відінська, 10) порушує справу № 10/5-В про визнання банкрутом ТзОВ «Віка-Сервіс» (юридична адреса: Рівне, вул. Біляєва, 10/80).

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Рівненської області (266023, м. Рівне, вул. Відінська, 10) порушує справу № 2/25-Н про визнання банкрутом ТОВ «Погорина ЛТД» (юридична адреса: м. Рівне).

Претензії кредиторів приймаються в місячний строк з дня опублікування оголошення.

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ И КАМЕНЕЦК-ПОДОЛЬСКОМ

тел/факс /0572/ 432-827
тел/0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ

УАЗ 31512; 31514/ЛЮКС; 3741/ ПРОМТОВАР.; 3909/ ФЕРМЕР; 3303, 330318/ТЕНТ; 3962/САНИТАРНЫЙ; 2206/МИКРОАВТОБУС

ВАЗ 21043, 21053; 2106, 21061; 2107, 21083; 21093, 21099; 21213 "ТАЙГА"

ГАЗ 3102/ЛЮКС; 31022/УНИВЕР.; 31023/САНИТАРНЫЙ; 31029-51,31029

АЗЛК 2141; 23352 /ПИКАП

ИЖ 2715/ГРУЗОВОЙ; 27151/ПИКАП; 27156/ГРУЗОПАССАЖИР.; 21251/КОМБИ; М-412 ИЭ

ЗАЗ 1102 "ТАВРИЯ"; 1105/5 ДВЕРЕЙ

ГАЗ 33021/ГАЗЕЛЬ; 3309/ГР.ТУРБОДИЗЕЛЬ; 4301/ГР.ДИЗЕЛЬ; 4509/САМОСВАЛ, ДИЗЕЛЬ

RAF 22038 /ПАССАЖИРСКИЙ; 22038-02 /ЛЮКС; 2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ; 2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ

3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ; 33111 /ГРУЗОВОЙ; 2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ; 2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

ЗА НАЛИЧНЫЕ И БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ

НОВЫЕ АВТОМОБИЛИ

ПО ВОПРОСАМ БАРТЕРА ОБРАЩАТЬСЯ ПО ТЕЛЕФОНУ: /0572/14-00-14

281900 Хмельницкая обл. г.Каменецк-Подольский ул.Леси Украинки, 32 к.47 Тел.(03849) 334-22; Тел./факс (03849) 341-96

АТЕК виробляє

1898 - 1998 * 100-літній досвід!

1. ЕКСКАВАТОРИ КОЛІСНІ
2. ЕКСКАВАТОРИ ГУСЕНИЧНІ ВІД 3,7 т/0,05 $м^3$ ДО 32 т/2,5 $м^3$
3. ЕКСКАВАТОРИ-НАВАНТАЖУВАЧІ
4. ЕКСКАВАТОРИ-ПЛАНУВАЛЬНИКИ
5. АВТОГРЕЙДЕРИ
6. АВТОКРАНИ
7. СТОГОСКЛАДИ-НАВАНТАЖУВАЧІ З ВСЕСЕЗОННИМИ ВИДАМИ ОБЛАДНАННЯ НА ЗАМОВЛЕННЯ

ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ

Телефони для довідок і вирішення ваших проблем:

КИЇВ	(044) 443-7436;		
	т/ф (044) 443-7440;	ЛУГАНСЬК	(0642) 493-891;
ВІННИЦЯ	(0432) 358-270;	ЛУЦЬК	(03322) 323-16;
ДНІПРОПЕТРОВСЬК	(0562) 780-048;	МИКОЛАЇВ	(0512) 230-215;
ІВАНО-ФРАНКІВСЬК	(03472) 201-58;	СІМФЕРОПОЛЬ	(0652) 251-562.

1996...

ОТКРЫТИЕ НОВЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ

- РАСЧЕТНЫЕ СЧЕТА ЮРИДИЧЕСКИМ ЛИЦАМ - тел.: (044) 219-28-52
- ВСЕ ВИДЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ РАСЧЕТОВ - тел.: (044) 219-28-53
- ДЕПОЗИТЫ В ИНОСТРАННОЙ ВАЛЮТЕ - тел.: (044) 219-27-07, 219-27-09
- ПОКУПКА И ПРОДАЖА ИНОСТРАННОЙ ВАЛЮТЫ - тел.: (044) 441-98-89
- ПОКУПКА И ПРОДАЖА ОБЛИГАЦИЙ ГОСУДАРСТВЕННОГО ВНУТРЕННЕГО ЗАЙМА - тел.: (044) 219-27-07, 219-27-09
- КРЕДИТОВАНИЕ В КАРБОВАНЦАХ И ИНОСТРАННОЙ ВАЛЮТЕ ПОД ЗАЛОГ - тел.: (044) 244-64-77, 219-25-86

УКРАИНСКИЙ КРЕДИТНЫЙ БАНК
UKRAINIAN CREDIT BANK

Факс: (044) 274-30-27
Телекс: 631323 KWIT SU

Новоселицкое РТП Черновицкой области **выполняет**

ГРУЗОВЫЕ ПЕРЕВОЗКИ

на автомобилях КамАЗ по Украине и СНГ, **сдает автомобили** КамАЗ в аренду с водителями на взаимовыгодных условиях.

Изготавливаем

ОБЛИЦОВОЧНУЮ ПЛИТКУ

из древопласта разных цветов размером 50х50 и 30х30.
Тел.:(03733) 2-06-58, 2-0649

Реализуем рыбу, рыбоконсервы, рис и другие продукты питания

Тел. (044) 416-5265; 212-8568; 229-3141; 261-8863
Факс. (044) 229-4766

Лицензия № 10-000694 от 26.10.95 Киевградминистрация

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.
Тел.: (0562) 78-69-07, 78-69-06.
Тел./факс (0562) 78-46-93.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПОКУПАЕТ

ЛОМ И ОТХОДЫ НЕРЖАВЕЮЩИХ СТАЛЕЙ

в объёме не менее трёх тонн

Тел./факс
в Киеве (044)220-61-54, 230-23-79, 225-67-67, 224-96-33
в Днепропетровске (0562)92-48-25, 92-93-41
в Луганске (0642)52-36-96, 52-49-37

ВАТ Шполянський завод «Оріон» повідомляє своїх акціонерів,

що перші збори відбудуться 15 травня 1996 року о 9.00 годині за адресою:

Черкаська обл., м. Шпола, вул. Леніна, 87
в актовому залі заводу продтоварів.

Поршневая группа

(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки)

ДЛЯ АВТОМОБИЛЕЙ...

КамАЗ, МАЗ, КрАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, ИКАРУС, УАЗ, ГАЗ-24, Москвич-412, ВАЗ, ЗАЗ, ГАЗ-21

...И СЕЛЬХОЗТЕХНИКИ

Т-150, МТЗ-80, -82, ДТ-75, "Кировец", «Дон», «Нива», «Колос», для двигателей: Д-240, А-41, 01М, СМД-14, -18, -20, -22, -31, -60

ЗАПЧАСТИ для ГАЗ-53: коленвал, диск сцепления ведомый, корзина сцепления, распредвал.

ЗАПЧАСТИ для КамАЗа: выжимной подшипник.

***Плунжерные пары, распылители, форсунки* для МАЗ, СуперМАЗ, КамАЗ, КрАЗ, Т-150.**

Оформление и отгрузка за 10 минут!
КМП «ЭВО», Киев, ул. Улитина, 43 (Святошино)

Тел. (044) 452-1215, 450-9195 (с 9.00 до 17.00)

Украинский рыбопромышленный концерн реализует рыбную продукцию в широком ассортименте

гарантированное качество
льготы постоянным клиентам

(044) 243-49-75 - Розничная продажа в Киеве
(044) 243-49-76 - Оптовые поставки
243-49-77 для других городов Украины
(0482) 69-58-66 - Представительство в Одессе

М Политехнический институт
Проспект Победы
Ул. Шулявская
Ул. В. Васильевской
Пер. Тбилисский
Институт "Укррыбпроект" Украинский рыбопромышленный концерн
№ 4/10

ПРОДАЕМ

- тягачи и полуприцепы
- бортовые и прицепы
- самосвалы

МАЗ

- тракторы 80М, 80Л 80УК, 82УК

МТЗ

Тел./факс (0172) 68-52-93

НЕФТЕПРОДУКТЫ

ж/д цистернами

Тел./факс (0172) 68-56-92

ИЛИ **МЕНЯЕМ** на

САХАР, МУКУ

и другие продукты питания
Тел./факс (0172) 10-03-70

Легенди і дійсність

Нарешті прийшов до нас і «Дон Кіхот»

380 років тому не стало видатного письменника світової літератури Сервантеса

***Хто читав** цей твір іспанського письменника Мігеля Сервантеса де Сааведри, той подумки часто звертається до його змісту, вчинків його героїв. І найперше — до поведінки та висловлювань премудрого гідальго Дон Кіхота з Ламанчі. Наприклад, ми нині стали свідками намагань певних політичних сил повернути назад колесо історії. Подібно до Дон Кіхота, який ігнорував відхід у минуле феодалізму з його культом рицарства, деякі сьогоднішні політики (як українські, так і сусідньої північної держави) не хочуть помічати закономірного руху життя.*

Але здатність існувати в уявному світі — це лише одна з рис ламанчського гідальго. Донкіхотство — це також яскрава сатира на людський фанатизм, навіть якщо він і «одягнений» у романтичні шати. Іван Тургенєв бачив у Дон Кіхоті позитивного героя хоча б тому, що він живе й діє лише в інтересах інших, а не своїх. Альберт Ейнштейн постійно перечитував твір Сервантеса, бо вважав, що він допомагає йому «зберегти моральні принципи в суспільстві циніків».

Зрозуміло, що в історії іспанської літератури «Дон Кіхот» Сервантеса — твір першої величини. Вважають, що він уособлює дух Іспанії.

Логічно, що вихід «Дон Кіхота» українською мовою став подією в літературному житті України. Це гідна відповідь тим, хто, мов неуки Махалаонди (передмістя Мадрида — синонім глушини), й досі поширює легенди про історично запрограмовану «відсталість» української культури, зокрема, літератури. Ймовірно, ім'я Сервантеса було відоме в Україні з XVII століття. Про серйозне вивчення творчості великого іспанця можна говорити, починаючи з перекладів його «Дон Кіхота» Іваном Франком. Перші публікації, наприклад, «Пригод Дон Кіхота» з'явилися 1891 року. Потім перекладали цей твір Володимир Самійленко (його працю знищили чекісти), Микола Іванов, Анатоль Перепадя, Микола Лукаш...

Останній з названих перекладачів зробив найбільший внесок у те, щоб «Дон Кіхот» зазвучав по-українськи. Нинішнє видання безсмертного твору — данина пам'яті визнаного письменника Миколи Лукаша.

Автор «Дон Кіхота» Сервантес прожив повне пригод і нещасть життя. Народився він 1547 року неподалік Мадрида. Освіту одержав у різних iезуїтських навчальних закладах. Сервантес — учасник морської битви під Лепанто, де 1571 року іспано-венеціанський флот розгромив турецький. Повертаючись на батьківщину з Італії, він потрапив у п'ятирічний полон до алжирських піратів. Сервантес вимушений був часто міняти професії, він навіть мріяв перебратися до Америки. Слава письменника прийшла до нього тільки в кінці життя. З-під пера Сервантеса, крім «Дон Кіхота», вийшли «Повчальні новели», трагедія «Нумансія», кілька поем та романів. Сервантес помер 1616 року, в один рік з Шекспіром. Обидва генії навряд чи знали один про одного. Їх єднала геніальна здатність через особисті драми героїв творів показати масштабні події сучасної їм історії, увічнити їх.

Зауважимо також, що видавництво «Дніпро» змогло здійснити видання «Дон Кіхота» (рукопис перекладу був підготовлений кілька років тому) з допомогою істинно відданих українській культурі людей. Найперше треба сказати про особистий фінансовий вклад Леоніда Кравчука.

«Ум мій просвітлішав, він уже очистився від безпросвітної тьми невігластва», — так сказав на смертному одрі Дон Кіхот. Так може сказати кожен, хто вдумливо прочитає роман Сервантеса. Це твір не про минуле, а про майбутнє.

Олег МАРТУСЬ.

З телетайпу

Радості професора співвітчизники не розділили

Американський професор Ентоні Менікас, історик-мистецтвознавець із штату Огайо, звинувачується у незаконному ввезенні до США трьох аркушів рукописів, викрадених ним із Ватиканської бібліотеки.

Йдеться про унікальні записи Франческо Петрарки. Великий італійський поет у середині XIV століття зробив власноручну виписку з класичного трактату про римське право і навіть завірив його своїм підписом. Колишній доцент кафедри історії мистецтва університету штату Огайо Е. Мелнікас викрав його за невідомих обставин, але був затриманий американською митницею і притягнутий до суду за контрабандне ввезення на територію США особливо цінних предметів старовини. Йому загрожує тюремне ув'язнення до 10 років і штраф до 250 тисяч доларів.

Земляна подушка зносилася. Під Вашингтоном

Частина східного узбережжя США занурюється в океан зі швидкістю 2,5 сантиметра за вісім років. Такий висновок зробив геофізик з Гарвардсько-Смітсонівського астрофізичного центру в Кембріджі (штат Массачусетс) Джеймс Дейвіс.

Мова йде про середньоатлантичну частину східного узбережжя країни, передовсім про Чесапікську затоку, в районі якої розташовані, наприклад, столиця США Вашингтон і Балтимор. Причина, на думку Дейвіса, полягає в тому, що своєрідна земляна подушка, яка утворилася під час льодовикового періоду, нині ущільнюється. Він вважає, що цей процес занурювання завершиться не скоро. На інших ділянках східного узбережжя нічого подібного не виявлено (в районі Нью-Йорка, навпаки, відзначено навіть підвищення рівня поверхні суші над океаном).

З уроків — до родильних будинків

Щодня 27 кенійських школярок опиняються при надії. Щороку від 10 до 12 відсотків дівчат, що навчаються в середніх школах, змушені припинити навчання через вагітність. За словами міністра освіти цієї африканської країни Джозефа Камото, підліткова вагітність набула масштабів національного лиха. Єдиний спосіб уникнути його — закликати батьків посилити статеве виховання молоді. Допомогти розв'язати проблему можуть і релігійні організації, вважає Джозеф Камото.

Плюшеві ведмедики знову в моді

Сучасні діти найбільше полюбляють гратися з плюшевими ведмедиками і комп'ютерами. Це підтверджує Міжнародний салон іграшок у виставочному комплексі Вільпент під Парижем. Ця грандіозна виставка адресована тільки професіоналам, тут представлено понад 55 тисяч назв іграшок.

Древню істину «нове — це добре забуте старе» підтверджує стрімко зростаюча популярність звичайних плюшевих ведмедиків та інших звіряток. У 1995 році вони мали найбільший попит у світі, їх продаж зріс на 15 відсотків. Також дуже популярні ляльки розміром 20 сантиметрів.

Поряд з класичними іграшками діти люблять дедалі складніші електронні розваги, особливо пізнавального та розважального плану. В Вільпенті представлені комп'ютерні ігри для дворічних дітей, котрі зможуть на своєму рівні навчитися користуватися сучасною комп'ютерною технікою. Однак комерційний успіх забезпечує невелика кількість видів іграшок. 12 відсотків усіх доходів дає всього лише 50 назв іграшок з десятків і сотень тисяч.

Запитуєте — відповідаємо

Пільговий проїзд по СНД

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» /п. 21 ст. 13/ передбачає безплатний проїзд інвалідам війни I та II груп залізничним транспортом раз на рік /туди й назад/. Дайте, будь ласка, пояснення, чи ця пільга поширюється на всю територію СНД, чи діє лише в Україні?

Андрій МЕЛЬНИК.
м. Івано-Франківськ.

В Україні чинна угода «Про взаємне визнання прав на пільговий проїзд для інвалідів і учасників Великої вітчизняної війни, а також прирівнених до них осіб», згідно зі ст. 2 якої передбачено безплатний проїзд інвалідів I та II груп залізничним транспортом раз на рік /туди й назад/ залізницями країн СНД. Текст угоди було опубліковано в «Урядовому кур'єрі» 6 травня 1993 року.

Марина КОВАЛЬЧУК.

ГАРНА ПРИКМЕТА

(усмішка)

Баба Явдоха глянула на новонародженого онука і з задоволенням мовила:

— Гарний, нівроку, хлопчик, жвавенький...

При цьому вона тричі плюнула через ліве плече, щоб не наврочити.

Невістка Галя, повиваючи дитятко, зітхнула:

— Одне тільки мене бентежить: народився синочок якраз 1 квітня... Погана прикмета, та й люди кажуть, що як виросте, брехливим буде...

Баба Явдоха байдуже махнула рукою:

— Не хвилюйся, дочко... Тепер всі брешуть — і прості люди, і ті, що при владі. Вік такий настав... А приклад подають саме ті, хто при владі. Вони дійшли тями: хто бреше, тому легше...

— А як ми його наречемо? — спитала Галя.

— Давай Хведьком, — запропонувала стара, трохи подумавши.

— А, може, Сашком?

— Ні, краще Хведьком. Це ім'я, я примічаю, личить тим, що при владі — добре брешуть. Подивись навколо: як Хведько — то начальник. От і в нашій артілі: і бригадир, і завскладом, і навіть директор — всі Хведори.

І брешуть же... І їм, бач, таки щастить в житті!.. Отож, і твій малюк, як виросте та навчиться добре брехати — далеко піде по службі! Бог дасть, великим начальником буде!.. Так що не журись, дочко. 1 квітня — це гарна прикмета!

Олександр ГАМАНІН.

м.Київ.

УСМІХНІТЬСЯ!

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Поверніть малюнок донизу короною... Смієтеся? Смійтеся на здоров'я! Адже в народі кажуть, що кілька хвилин щирого сміху продовжують життя на кілька років. А недавно колектив винахідників-раціоналізаторів зробив відкриття віку: якщо довго сміятися і при цьому пильно дивитися на стотисячну купюру, вона поступово перетворюється на нову стодоларову. Спробуйте, може, й справді вийде...

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
• Рукописів не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.
Тираж 339474.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311061.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.